

ŠentRUPERT

Glasiło Občine Šentrupert

• LETO: IX. / 4 • zima 2007 • Glasilo izhaja štirikrat letno • Za občane Občine Šentrupert brezplačno •

ŽUPANOVA BESEDA

SPOŠTOVANE OBČANKE, SPOŠTOVANI OBČANI!

Leto je naokrog. Pred letom dni, ko sem stopil v takrat še neurejene občinske prostore, sem zaslutil, da pot ne bo lahka. Če sem iskren, pa nisem pričakoval, da bo potrebno v zagon občine vložiti toliko energije in da so zadeve tako kompleksne.

Zame osebno je bilo to leto eno izmed najtežjih v življenju, ki pa se zaključuje z zadovoljstvom ob pogledu na prehojeno pot in z ambicioznimi načrti za prihodnost.

Morda bo ta Uvodnik najbolj oseben od vseh, ki sem jih napisal. Morda tudi zato, ker imam končno tudi nekaj več časa, da se pogovarjam s samim seboj.

Ob burnem dogajanju v notranjosti je bilo dostikrat težko ohranяти mirno in samozavestno zunanost ter dajati videz kapitana, ki ve, kam pluje njegova ladja. Leto nazaj me je v občinskih prostorih lahko zjutraj pozdravila le naša Irena, ki mi je vsak dan pomagala, kolikor je bilo v njeni moči, za reševanje vseh problemov pa sem bil sam.

Po letu dni pa ni več tako. V sodobno urejenih občinskih prostorih je živo od jutranjih ur in včasih do poznega večera. S preselitvijo knjižnice v Jakijevo hišo smo pridobili še dodatne prostore za oddelek Okolje in prostor, ki je doslej lahko delal le v sejni sobi. Ekipa občinske uprave je poprijela za delo na vseh področjih, ki smo jih dokončno prevzeli od bivše Občine Trebnje.

Več o posameznih področjih dela so v svojih poročilih podali posamezni člani občinske uprave. Tudi to je veliko olaj-

šanje, saj se v tokratni številki lahko osebno posvetim le temu Uvodniku ter se končno lahko bolj posvetim politično-družbenemu delu, razvoju novih idej, tkanju mednarodnih povezav, iskanju finančnih virov na ministrstvih in s podobnimi aktivnostmi, ki pravzaprav sodijo v področje županovega dela.

Župan je in mora biti kreator razvoja. Če to vlogo prepusti drugemu, potem ni več župan. V nekaterih občinah se tudi to dogaja. Župan usmerja korake, ustvarja vizije. Tudi med občinami se ustvarja nekakšna konkurenca – kot med mesti – evropskimi prestolnicami na primer. Kdo bo boljši, kdo bo bolj izviran, drugačen in zato zanimiv. Kdo bo privabil več turistov, več investitorjev. Tudi zato je naša novoletna jelka simbolno drugačna od drugih. Strokovni delavci občinske uprave pa skrbijo, da so procesi strokovno izpeljani, skladno s predpisi in z zakoni. Izjemno pomembno je, da razumejo razvojne vizije župana, da sledijo njegovemu razmišljanju, delovanju in da razumejo jezik, ki ga govori. So kot note, s katerimi zapišemo skladbo; če so harmonično usklajene, dobimo melodijo, če ne, lahko le neznosen ropot.

Pred kratkim sem celotno ekipo občinske uprave povabil na Dunaj. Nisem jim povedal, da sem dogovorjen z veleposlanikom – njegovo ekselenco prof. dr. Ernestom Petričem – to je bilo presenečenje. Gospod veleposlanik je za mesto srečanja simbolno izbral eno izmed najbolj znanih restavracij v Evropi – Cafe Central, ki je bila zgrajena leta 1900. V njej so se v zadnjih sto letih srečevali pomembni ljudje, kreatorji svetovne zgodovine – tam sta po-

sedala tako Hitler kot Lenin. Skozi skoraj dveurno srečanje smo lahko vsi občudovali veličino enega izmed največjih slovenskih diplomatov, ki je v imenu naše domovine opravljal največje misije – v New Delhiju, Washingtonu, New Yorku in drugod po svetu. S tem srečanjem z veleposlanikom sem želel svojim sodelavcem pokazati, da ni pomembno naše število, da niso pomembni kvadratni kilometri naše občine, da ni pomembno, kje smo; naša veličina izvira iz nas samih. Sami se odločamo, do kod sežemo; je to cel svet, je to Evropa ali samo sosedov zelnik. Prepričan sem, da smo pripravljeni za pot v širni svet in da smo se pripravljeni spopasti z vsemi problemi, ki nam prihajajo nasproti.

Spoštovani sodelavci, spoštovani svetniki in člani odborov, hvala vam za vse, kar ste storili v preteklem letu za našo skupno prihodnost – takšno sodelovanje si želim tudi v prihodnje!

Vam, drage občanke, dragi občani, pa želim vse dobro v letu, ki prihaja. Naj bo v naši skupni občini še bolj uspešno!

Prizadevali si bomo, da bo tako!

Rupert Gole, župan

Dogajanja v občini

PRVI PRORAČUN OBČINE ŠENTRUPERT ŽE SKORAJ POD STREHO

Proračun je letni finančni načrt občine, s katerim lokalna skupnost oziroma občina načrtuje prejemke in izdatke za zadovoljevanje javnih potreb iz njene pristojnosti in v okviru katere jih tudi dejansko financira (vzdrževanje in urejanje vodovodnih in energetskih komunalnih objektov, vzdrževanje in urejanje lokalnih javnih cest in javnih poti, načrtovanje prostorskega razvoja, skrb za varstvo zraka, tal, vodnih virov, skrb za razvoj in izvajanje programov socialnega skrbstva, predšolskega varstva, pospeševanje vzgojno izobraževalne, informacijske in društvene dejavnosti na svojem območju in mnoge druge naloge).

Zato je proračun ključni inštrument, s katerim lokalna skupnost financira in s tem zagotavlja izvajanje svoje ekonomske, socialne, razvojne in druge funkcije. Pomembno je vedeti, da se sredstva proračuna smejo uporabljati le za namene, ki so določeni s proračunom in da sme občina prevzemati obveznosti le v okviru sredstev, ki so v proračunu predvidena za posamezne namene. Vse to navaja na pomen načrtovanja in porabe proračuna za posamezno leto, ki mora biti v okviru postavljenih prioritet občine naravnano k uspešnosti in doseganju rezultatov.

Cilji proračuna Občine Šentrupert v letu 2007

Realizacija proračuna v letošnjem letu kaže, da se je glavnina nalog glede na obseg sredstev izvedla na področju oskrbe z vodo in cest. Na področju oskrbe z vodo sta se letos zaključila dva projekta – vodovoda Zaloka – Vesela Gora in Mali Cirknik. Na področju urejanja cest je bila največja investicija na cesti Šentrupert-Hrastno, kjer se je izvedla rekonstrukcija lokalne ceste v

dolžini 1450 metrov, prav tako pa so se uredili še nekateri drugi odseki, ki so čakali na to že nekaj let.

Velik delež proračunskih sredstev se zagotavlja za izvajanje obveznega programa osnovnega šolstva (OŠ dr. Pavla Lunačka Šentrupert) in predšolske vzgoje (javni vrtec) ter za investicijsko vzdrževanje in izvajanje redne dejavnosti skupnih javnih zavodov, ki si jih zaenkrat še delimo z Občinama Trebnje in Mokronog-Trebelno (Knjižnica Pavla Golie Trebnje, Center za izobraževanje in kulturo Trebnje, Glasbena šola Trebnje, Zdravstveni dom Trebnje).

Sredstva za spodbujanje kmetijske dejavnosti, za turistično promocijo občine ter za izvajanje programov socialnega varstva, športa in kulture se razdeljujejo na podlagi javnih razpisov, ki so bili objavljeni v septembru 2007. Potrebno je pojasniti, da so se letošnji razpisi izvedli na podlagi veljavnih pravilnikov Občine Trebnje, to pomeni na podlagi prioritet, ki jih je določala Občina Trebnje za posamezna področja. Izkazalo se je, da pravilniki (predvsem na področju kmetijstva) ne odražajo dejanskih potreb v občini Šentrupert, saj sredstva na javnih razpisih zaradi pomanjkanja primernih prijav oziroma projektov niso bila v celoti realizirana. Vse to je napotilo delu občinske uprave in Občinskemu svetu Občine Šentrupert, da v letu 2008 pripravi svoje pravilnike za izvajanje programov posameznih področij, ki bodo odražali dejanske potrebe in usmeritve razvoja Občine Šentrupert.

Določen del sredstev letošnjega proračuna je bil porabljen tudi za vzpostavitev pogojev za delo občinske uprave, in sicer so se primerno uredili poslovni prostori ter opremili s potrebno informacijsko opremo, ki je nujno potrebna za kvalitetno in uspešno izvajanje nalog.

Potrebno je poudariti, da je Občina Šentrupert v prvem letu svojega delovanja naredila tudi velik korak naprej v spodbujanju razvoja informacijske družbe s ciljem povečevanja socialne vključenosti prebivalcev občine in s tem tudi zmanjševanje digitalnega razkoraka v primerjavi z razvitimi območji Slovenije z vzpostavitvijo javne e-točke na trgu v Šentrupertu (Jakijeva hiša), kjer so na voljo računalniška mesta z neposrednim brezžičnim dostopom do svetovnega spleta oziroma interneta.

Občinska uprava z županom na čelu se je v letu 2007 trudila izpolniti usmeritve oziroma cilje Občine Šentrupert za leto 2007, ki so jih sprejel proračun za leto 2007 postavili člani Občinskega sveta Občine Šentrupert. V prihodnje bo potrebno korak za korakom ali leto za letom postaviti prioritete razvoja občine in zastaviti cilje oziroma namene porabe vsakokratnega proračuna.

Mateja Jazbec,
direktorica občinske uprave

Napovednik

DOGAJANJA V OBČINI	2	SPREHODI MED	20
UTRIP ŽUPNIJE	12	KULTURNI IN ŠOLSKI UTRIP	28
KORENINE NAŠE PRETEKLOSTI	14	NOVICE OD TOD IN DRUGOD	33

Po zadnji uskladitvi proračuna so prihodki in odhodki v letu 2007 bili načrtovani in bodo realizirani v višini, kot prikazuje tabela.

BILANCA

PRIHODKOV IN ODHODKOV (v EUR)

Skupina	Podskupina kontov	Proračun 2007
I.	SKUPAJ PRIHODKI (70+71+72+73+74)	2.045.322
	TEKOČI PRIHODKI (70+71)	1.662.275
70	DAVČNI PRIHODKI	1.517.356
	700 Davki na dohodek in dobiček	1.321.262
	703 Davki na premoženje	121.207
	704 Domači davki na blago in storitve	74.887
71	NEDAVČNI PRIHODKI	144.919
	710 Udeležba na dobičku in dohodki od premoženja	14.585
	711 Takse in pristojbine	2.090
	712 Denarne kazni	3.500
	713 Prihodki od prodaje blaga in storitev	22.000
	714 Drugi nedavčni prihodki	102.744
72	KAPITALSKI PRIHODKI	0
	720 Prihodki od prodaje osnovnih sredstev	0
	722 Prihodki od prodaje zemljišč in nema. premoženja	0
73	PREJETE DONACIJE	0
	730 Prejete donacije iz domačih virov	0
	731 Prejete donacije iz tujine	0
74	TRANSFERNI PRIHODKI	383.047
	740 Transforni prihodki iz drugih javnofinančnih institucij	383.047
	Podskupina kontov	Proračun 2007
II.	SKUPAJ ODHODKI (40+41+42+43)	2.045.322
40	TEKOČI ODHODKI	720.611
	400 Plače in drugi izdatki zaposlenim	79.623
	401 Prispevki delodajalcev za socialno varnost	13.537
	402 Izdatki za blago in storitve	593.551
	409 Rezerve	33.900
41	TEKOČI TRANSFERI	601.958
	410 Subvencije	33.730
	411 Transferi posameznikom in gospodinjstvom	310.427
	412 Transferi neprofitnim organiz. in ustanovam	114.850
	413 Drugi tekoči domači transferi	142.951
42	INVESTICIJSKI ODHODKI	555.932
	420 Nakup in gradnja osnovnih sredstev	555.932
43	INVESTICIJSKI TRANSFERI	166.821
	431 Investicijski transferi	133.000
	432 Investicijski transferi	33.821

Mojca Povhe, višja referentka za finance in proračun

PODROČJE DRUŽBENIH DEJAVNOSTI

V okviru nalog, ki jih je iz svoje pristojnosti dolžna izvajati občina, spada tudi zagotavljanje sredstev društvom in ostalim izvajalcem, za izvajanje programov na **področju kulture, sociale in športa**. Sredstva za te namene se lahko dodelijo le na podlagi javnih razpisov, ki jih občina objavi enkrat letno.

Javne razpise za leto 2007 je Občina Šentrupert objavila v Uradnem listu RS, št. 83/07, z dne 14. 9. 2007, možnost prijave pa so imeli izvajalci, ki so izpolnjevali razpisne pogoje za opravljanje posameznih dejavnosti.

Za kulturne programe in projekte so razdeljena sredstva v višini 11.189,70 EUR, za programe športa 3.238,25 EUR ter za programe s področja sociale 10.196,06 EUR, izvajalcem pa se sredstva nakažejo na podlagi sklenjenih pogodb.

V okviru zakonskih predpisov lahko občani uveljavljajo naslednje pravice:

- **OBVEZNO ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE,**
- **ZNIŽANO PLAČILO VRTCA.**

Na podlagi aktov, ki jih je sprejela Občina Šentrupert, pa še dodatne pravice:

- **ENKRATNA DENARNA POMOČ OB ROJSTVU OTROKA,**
- **OBCINSKA DENARNA POMOČ (za socialno ogrožene).**

Postopek se začne na vlogo občana, ki jo poda na predpisanem obrazcu za posamezno vrsto pravice. Obrazci so dosegljivi v pisarni, na naslovu Šentrupert 33, lahko pa vam jih na vašo željo pošljemo tudi na dom.

V naslednji številki glasila bodo podrobneje predstavljene posamezne pravice in pogoji za njihovo pridobitev. Če pa že imate vprašanja, se za dodatne informacije lahko obrnete na naslov: **Danica Grandovec**, višja svetovalka za družbene dejavnosti, telefonska številka: 34-34-607.

OBVESTILO

Uradne ure v mesecu decembru 2007

Spoštovani!

Obveščamo vas, da bodo **uradne ure** na Občini Šentrupert v preostanku letošnjega leta, to je v decembru 2007, še **do petka, 21. 12. 2007**, od 24. 12. 2007 do 31. 12. 2007 pa uradnih ur za poslovanje s strankami ne bo.

V januarju 2008 vas ponovno pričakujemo v času uradnih ur od petka, 4. 1. 2008, dalje v naslednjih dnevih:

ponedeljek od 8. do 12. ure in od 13. do 15. ure
sredo od 8. do 12. ure in od 13. do 17. ure ter
petek od 8. do 12. ure.

Rupert Gole, župan Občine Šentrupert

POROČILO O DELU ZA PODROČJE OKOLJE IN PROSTOR

Na področju za okolje in prostor smo že od samega začetka strokovno pristopili k reševanju problematike preteklih let, posvetili smo se tekočim zadevam, seveda pa smo zastavili tudi prve dolgoročne korake v smeri razvoja nove Občine Šentrupert.

Tako smo v sredini oktobra od nekdanj matične Občine Trebnje prevzeli obsežno dokumentacijo v zvezi s prostorskimi akti tako v digitalni kot tiskani obliki, posledično pa še številne obveznosti, med drugim tudi pooblastilo za izdajo potrdil o namenski rabi, lokacijskih informacij ter lokacijskih informacij za enostavne objekte. Do decembra smo tako izdali že več kot 50 omenjenih potrdil in lokacijskih informacij, seveda pa gre za konstantni proces, saj v povprečju prejmemo po dve vlogi na dan, kar pričakujemo tudi v prihodnje. Poleg tega velja omeniti, da smo sprejeli in še sprejemamo številne pobude za

spremembo namenske rabe zemljišča, ki pa so že del dolgoročne strategije razvoja občine in so le del priprave novega Občinskega prostorskega načrta. Tudi na tem področju smo že naredili prve korake in se na sestanku s pripravljavcem prostorskega načrta, ki se je s tem večletnim projektom ukvarjal že v času nekdanje skupne občine, podjetjem Urbi d.o.o., dogovorili o pripravi naših smernic ter nadaljnjem poteku dela, ki naj bi dalo prve rezultate že v prihodnjem letu.

Nadalje smo se spoprijeli s pravo dokumentacije za izkoriščanje in izvajanje del v kamnolomu Zabukovje, pridobili smo soglasje Zavoda za varstvo kulturne dediščine ter zadostili ostalim pogojem za izvedbo raziskovalne vrtnice za geosondo kot potencialnim obnovljivim virom geotermalne energije za potrebe Osnovne šole dr. Pavla Lunačka Šentrupert, v pripravi je tudi

skupni energetski koncept Občin Šentrupert in Mokronog – Trebelno in še bi lahko naštevali.

Od pomembnejših projektov pa velja omeniti vzpostavitev e-točke ter istočasno preselitev knjižnice v pritličje Jakijeve hiše, kar bo vsekakor prispevalo k vitalnejši podobi trškega jedra Šentruperta. To je tudi osnova za bodoče turistično informacijsko točko in točko e-DEM, namenjeno podjetnikom. Na tem mestu naj velja še enkrat zahvala vsem izvajalcem in tudi ostalim udeležencem, ki ste kakorkoli prispevali, da je bila preselitev knjižnice in vzpostavitev e-točke dokončana v tako kratkem času.

Na koncu samo še informacija glede vprašanj o namenski rabi prostora oziroma zazidljivosti zemljišča, ki spada med najbolj pogosta vprašanja občanov, ki jih naslavljajo na občino. Vse informacije v zvezi s to tematiko so dostopne na spletnem portalu

PISO (prostorski informacijski sistem občin), na naslovu: <http://www.geoprostor.net/piso>, kjer si lahko sami ogledate vse, kar vas zanima, saj gre za povsem legitimen dostop do informacij javnega značaja. Vsem, ki še nimate dostopa do interneta, pa svetujemo obisk v novih prostorih e-točke, kjer so vam na voljo še mnoge druge informacije, saj je to tudi njeno osnovno poslanstvo.

dr. Iztok Kovačič,
višji svetovalec za okolje in prostor

ZIMSKA SLUŽBA 2007

V mesecu oktobru in novembru je bila prioriteta naloga oddelka za okolje in prostor v Občini Šentrupert vzpostavitev Zimske službe za sezono 2007-2008. Zimsko službo na lokalnih cestah izvaja podjetje CGP d.d., na lokalnih poteh pa je do sedaj zimsko službo organizirala in vodila KS Šentrupert. Pri formaciji zimske službe smo najprej pregledali dosedanje zasnovane in izvedbe v preteklih letih. S tem smo hoteli dobiti

celovit pregled dosedanje organiziranosti, saj smo hoteli v čim

Pomembni podatki in številke za zimsko službo v sezoni 2007-2008:

LOKALNE IN REGIONALNE CESTE

izvajalec: CGP d.o.o.

vodja enote: UHAN JOŽE, gsm: 041/762-517

delovodje: ZORE MATJAZ, gsm: 031/772-603

RIBIČ JANEZ, gsm: 031/290-925

PETERLE TONE gsm: 041/525-305

LOKALNE POTI

izvajalec: AGROMED d.d. in pogodbeni podizvajalci

dežurna gsm številka Agromed-a: 051/666-809

e-mail: info@agromed.si

Priimek in ime	Naziv	Kraj	Telefon / fax	GSM
OKOREN Stanko	Vodja zimske službe in izvajalec del	Draga 18, Šentrupert	07 3040 115 07 3040 115	031 666 804
MEDVED Franci	Izvajalec del ter skladiščni manipulant	Draga 18, Šentrupert		051 666 809
GORENC Franci	Izvajalec del	Draga 18, Šentrupert		031 666 805

Pogodbeni podizvajalci:

Priimek in ime	Kraj	Telefon
BARTOLJ ANTON	ŠKRLJEVO 6, 8232 ŠENTRUPERT	041 565 972
TRATAR VIKTOR	RAVNE 5, 8232 ŠENTRUPERT	031 652 932
KOVAČIČ SLAVKO	KOSTANJEVICA 9, 8232 ŠENTRUPERT	041 678 029
PETERLIN PETER	HRASTNO 21, 8232 ŠENTRUPERT	051 383 690
PRAVNE MARJAN	SELSKA GORA 1, 8233 MIRNA	041 891 872
ZAPLATAR JOŽE	DOL. JESENICE 16, 8232 ŠENTRUPERT	051 630 952
KAFOL IVAN	TRSTENIK 15 A, 8232 ŠENTRUPERT	041 633 156
BAJC BLAŽ	ZABUKOVJE 5, 8233 MIRNA	031 788 069
SLADIČ STANE	PRELESJE 1, 8232 ŠENTRUPERT	031 766 370
GREGORČIČ ALOJZ	OKROG, 8232 ŠENTRUPERT	040 696 134
PRIJATELJ ANDREJ	PODBORŠT 14, 8297 ŠENTJANŽ	041 651 405
BLAZNIK JOŽE	ZABUKOVJE 26, 8233 MIRNA	031 804 402

večji meri ohraniti vse, kar je dobro funkcioniralo v preteklih letih, ter dodatno odpraviti težave, ki so se pojavljale.

Naslednji korak je bila izbira

podizvajalca, s katerim smo se dogovorili glede organizacije posameznikov, ki so že sodelovali v preteklosti s KS Šentrupert pri izvajanju zimske službe.

Naloga podizvajalca je bila, da jih v čim večji meri integrira v samo izvajanje zimske službe na lokalnih poteh, jih koordinira in nadzoruje. Izbrano je bilo lo-

kalno podjetje Agromed d.o.o., ki je do sedaj zelo dobro pripravilo program zimske službe in postavilo sistem obveščanja in informiranja (karto zasnove z vsemi podatki izvajalcev najdete na sredini glasila ŠentRUPERT).

Trase pogodbenih podizvajalcev so barvno označene na omenjeni karti. Rdeča barva predstavlja lokalne ceste, za katere skrbi podjetje CGP d.d., za ostale trase (lokalne poti) pa skrbi Agromed d.o.o. s svojimi pogodbenimi podizvajalci.

Miha Simončič,

svetovalec za okolje in prostor

ASFALTIRANJE CEST V OBČINI ŠENTRUPERT

V Občini Šentrupert smo letos od oktobra, ko smo prevzeli obveznosti od bivše skupne Občine Trebnje, pohiteli ter se angažirali na področju cestne infrastrukture, da uresničimo zastavljene cilje, ki so bili potisnjeni na stranski tir v bivši Občini Trebnje.

Največ smo se posvetili področju cestne infrastrukture, kjer bomo asfaltirali in preplastili občinske ceste in poti v skupni dolžini cca. 2.700 m, in v širinah od 2,5 do 4 m (odvisno od izkazane potrebe). To pomeni cca. 8.320 m² novih asfaltnih površin in 604 m muld na področju Malega Cirknika, Vrhov, Raven, Okroga, Prelesja in Vrha. Ocenjena investicija znaša cca. 100.000,00 EUR, kar

predstavlja za Občino Šentrupert velik finančni zalogaj, ki ga ne bi mogli uspešno realizirati brez pomoči ljudi na omenjenih področjih, ki so bili pripravljeni vložiti del sredstev v asfaltacijo cest in so tako pomagali sofinancirati omenjeni projekt.

Sama realizacija projekta, bi bila brez soudeležbe krajanov v takem obsegu nemogoča, kar pomeni, da bi ljudje morali čakati dlje časa, da bi se ceste asfaltirale samo s sredstvi občinskega proračuna. Trenutno je realizirano cca. 85 % celotne asfaltacije cest, izvedba pa je v pretežni meri odvisna od vremenskih razmer.

Miha Simončič, svetovalec za okolje in prostor

OSKRBA Z VODO IN KANALIZACIJA V OBČINI ŠENTRUPERT

Na področju oskrbe z vodo v Občini Šentrupert je trenutno veliko nejasnosti in težav, ki jih poskušamo odpraviti in izboljšati celoten sistem. Glavni problem je nepreglednost in pomanjkljiva dokumentacija izvedenih vodovodov, predvsem vaških vodovodnih sistemov, ki so bili položeni na »udarniški« način v času KS Šentrupert - brez ustrezne dokumentacije. V tistem času je bila to razumljivo najboljša, najcenejša in najhitrejša rešitev, ki pa nam danda-

nes povzroča težave pri preglednosti sistema in snovanju novih povezav. Pojavljajo pa se tudi težave glede zdravstvene neustreznosti vode in občasnih izpadov sistema. Teh težav je manj na delu vodovoda, ki je pod upravljanjem Komunale Trebnje.

Glavnino problema nam predstavlja predvsem dejstvo, da nimamo preglednih kart (fizičnih ali digitalnih) obstoječe vodovodne oz. komunalne infrastrukture. Trenutno se priprav-

ljamo na izvedbo digitalizacije vseh izvedenih vodovodnih sistemov, ki bodo predstavljali osnovo za nadaljnje projektiranje in izboljševanje celotne oskrbe z vodo v Občini Šentrupert.

Ravno tako nameravamo storiti tudi na področju komunalne infrastrukture, kjer bo potrebno zasnovati sistem čiščenja odpadne vode, ki mora temeljiti na izbiri najboljših možnih variant za celovito rešitev celotnega območja Občine Šentru-

pert. V ta namen sva se z županom Rupertom Goletom udeležila tudi dvodnevne strokovne ekskurzije v Nemčijo, kjer sva si ogledala obstoječo najsodobnejšo infrastrukturo s področja oskrbe z vodo in čiščenja odpadnih vod v dejanskem obratovanju, gradnji in načrtovanju. Prižadevamo si, da bi za Občino Šentrupert našli najboljšo rešitev, ki bi bila lahko referenčna tudi za ostale občine.

Miha Simončič,

svetovalec za okolje in prostor

E-TOČKA

Ta veseli dan kulture je bil 3. decembra in takrat smo doživeli ne samo odprtje novih prostorov knjižnice, ampak tudi novo pridobitev mlade Občine Sentrupert: **e-točka**.

Kaj pa je e-točka in kaj nam prinaša?

Uporabnikom sta na voljo dva računalnika, ki sta v celoti namenjena dostopu do svetovnega spleta ali pisanju oziroma urejanju besedil.

Poleg tega je na strehi Jakijeve hiše, kjer se e-točka nahaja, nameščena antena za brezžični dostop do svetovnega spleta. To storitev smo poimenovali eSentrupert.

Žal je zaradi tehnologije tak dostop možen le na trgu, ker vsaka stavba in vsak zid predstavljajo nepremostljivo oviro za signal, ki ga antena oddaja in sprejema.

Kot zanimivost povejmo, da je po podatkih na strani <http://e-tocke.gov.si> v Sloveniji 157 takih točk, medtem ko so poleg naše v jugovzhodni regiji le še 4 takšne točke.

Verjetno podatki niso preveč posodobljeni, vendar pa je to naloga skrbnikov posameznih e-točk. Naj povem, da je naša e-točka že vpisana v register in čaka na „javno“ objavo.

V času, ko to berete, je morda že objavljena in če doma nimate

možnosti dostopa do svetovnega spleta, boste to informacijo lahko z obiskom e-točke preverili sami.

Na kratko pa pogledjmo še, kako je z informatizacijo naše občinske uprave.

Kot je bilo že nekajkrat omenjeno, poskuša občinska uprava svoje delo čimbolj informatizirati, tako da bo delo z dokumenti poenostavljeno in hitro. Vsi vemo, koliko časa porabimo za iskanje različnih stvari, informacij ...

Tako je bil glavni cilj tega postopka uporabnikom položiti informacije v roke tisti trenutek, ko jih potrebujejo, in mislim, da nam je to zelo dobro uspelo.

Seveda pa to nikakor ne pomeni, da je delo končano in če boste sredi največjega mraza videli na trgu ljudi z zavihanimi rokavi, so to prav gotovo člani občinske uprave in vsekakor tudi oba zunanja sodelavca.

mag. Boštjan Jerko

Spoštovane občanke, spoštovani občani!

Izleka se prvo leto v naši ponovno ustanovljeni občini!

*V tem letu je bil naš cilj predvsem to,
da se dobro pripravimo na izzive prihodnosti.*

Uspeli smo!

Z odločnimi koraki stopamo v leto, ki je pred vrati.

Vesele božične praznike, uspešno, srečno in zdravo leto 2008

vam želi vaš župan

Rupert Gole

s člani občinske uprave Občine Sentrupert

KNJIŽNICA IMA PRENOVLJENE PROSTORE

„Šentrupert je že dolgo zaznamovan s knjigo. Minilo bo že 390 let od začetkov šolstva, pred vrati pa bo kmalu tudi stoletnica od prve ljudske knjižnice.

Daljnega 1909. leta je šentruperski župnik Ivan Strajhar spodbudil skupino vaščanov, da so ustanovili prvo knjižnico. Cerkovnik s Trstenika, Tomaž Prijatelj z Rakovnika, brata Odlazek z Vesele Gore, Primožič s Poštanje, brata Peterlin z Zagrada, Franc Zupančič s Straže in še nekateri so odkupili hišo trgovca Pavlina in ob njej postavili še eno stavbo, ki je imela v nadstropju dvorano za kulturne prireditve z vsemi spremljačimi prostori. Eden izmed njih je bil namenjen knjižnici, prostoru za igralce in pevskeemu zboru za vaje.

Naslednje leto jim je uspelo kupiti prve knjige, kar je bil za tiste čase pravi podvig. Prvi knjižničar je bil Cerkovnik, za njim pa Odlazek. Po nekaj letih so knjižnico preselili v predprostore Hranilnice, za knjige pa je skrbela učiteljica Mihaela Hvala ob pomoči Olge Krnc in Rozike Uhan. Ob nedeljah, po deseti maši, kakor je bila knjižnica dolga leta odprta, so bralci skoraj do zadnje knjige spraznili police.

Ob začetku druge svetovne vojne so knjige pravočasno spravili na varno – a se jih je kljub temu le malo ohranilo; preostalo so shranili v Lukekovi hiši v Šentrupertu, zalogo pa je uredila in zanjo skrbela Tončka Kutnar, za njo pa je bil Ivi Zgonc. Dušan Tancik, njun naslednik, ki je bil občinski matičar, pa je knjižnico preselil v zadnjo sobico občinskih prostorov.

Kar 45 let pa je delo knjižničarke nadvse vestno opravljala Malči Kostevc; le-ta je tudi poskrbela, da se je ohranil zgodovinski spomin na knjižnico, dopolnila pa ga je nekdanja vodja knjižnice Pavla Golie Cilka Žibert.

Knjižna zaloga je bila v tistem času 280 knjig; med revijami je prihajala samo Socialistična misel,

vendar nad njo bralci niso bili navdušeni. Za žalostno stanje knjižnice je prav gotovo poskrbela še ukinitve občine Šentrupert; občinska hiša je izgubila svoj pomen in knjižnica se je spet morala seliti. Nekaj časa je našla zatočišče pri Frelihovih, nato pa se je stiskala na 16 m² v sobici, kjer je zdaj županova pisarna.

Kljub vsemu pa se je vsaj malo le spremenilo; za dotok novih knjig je poskrbel šolski knjižničar Jože Zupan in prinašal novosti, ki jih je bilo moč kupiti z denarjem, ki ga je namenila KS Šentrupert.

Do konca prejšnjega tisočletja je knjižna zaloga 280 knjig narasla na 4.200 knjig. Od 1978. leta, ko je knjižnica postala del matične knjižnice v Trebnjem, je bilo vpisanih 2500 knjig, ki so bile kupljene iz občinskih in republiških sredstev.

Ostalih 1700 knjig je knjižnica pridobila ob pomoči KS, iz lastnih sredstev – članarina in zamudnina – 40 jih je podaril župnik Janez Vidic, 580 pa pobratena KS Prule, s katero sta kar nekaj let KS in šola dobro sodelovali.

Na prelomu tisočletja je vztrajnost knjižničarke Malči Kostevc, pripravljenost krajevnih skupnosti, njenega bivšega predsednika Francija Bartolja in tedanjega predsednika Petra Freliha pripomogla, da je ob pomoči Občine Trebnje in tudi prizadevnosti Knjižnice Pavla Golie knjižnica dobila svoje domovanje v obnovljenih prostorih, ki so bili boljše kot kdajkoli opremljeni in so najbolj zvesti bralci našli prijazno zatočišče.

Ko pa je zaživela Občina Šentrupert, se je izkazalo, da bo treba knjižnico ponovno seliti, saj ni bilo prostora za vse dejavnosti znova nastale občine. Ponovno selitev je narekoval tudi neprimeren dostop do knjižnice; stopnišče je bilo za najmlajše otroke nevarno, mamice se z otroki skoraj niso mogle prebiti po strmih stopnicah in majnem balkonu, medtem ko osebam s težjim gibanjem dostop sploh ni bil mogoč.

Od prve zamisli do današnjega odprtja knjižnice v prenovljenih prostorih je minilo tako malo časa, da se je vse uresničilo samo zato, ker je naš župan Rupert Gole že pri začetku prenove postavil datum selitve: 3. december, na dan, ko se spominjamo obletnice rojstva našega največjega pesnika Franceta Prešerna, že pred nekaj leti pa so temu dnevu dali pomenljivo ime: Ta veseli dan kulture.

Današnji praznik knjižnice ima veliko simboličnosti; knjižnica je bolj kot kdajkoli v svoji skoraj stoletni zgodovini prijazno dostopna vsem ljudem. Lahko se sicer zgodi, da se bo še kdaj selila – vendar lahko le na bolje! Spomniti se moramo tudi na to, da manjka samo še nekaj let, odkar je za Šentrupert izšla knjiga vseh knjig – Steklasova Zgodovina župnije Šent Rupert na Dolenjskem. To je tudi čas, ko je šentruperski učitelj in ravnatelj Aleksander Lunaček pred približno sto leti ustanovil Bralno društvo – in že enajsto leto je v Šentrupertu podružnica Bralnega društva Slovenije, ki je pripomogla, da so bila v tem biseru dolenjske kulture predstavljena številna nova književna dela. Matična knjižnica je nedavno poskrbela, da je knjižnica odprta dvakrat tedensko – in prav pred nekaj dnevi se je začela akcija spodbujanja branja pri odraslih z naslovom Zvesti bralce. In končno: le pičel mesec nas loči od leta 2008, ki ga bo bistveno zaznamovala petstoletnica rojstva Primoža Trubarja, ki nas je s knjigama Katekizem in Abecednik popeljal med razvite evropske narode. Kaj ni vse to zadosten razlog, da je danes praznik za vse, ki živimo s knjigo v srcu! Tako naj še dolgo ostane!“

Odprtje prenovljenih prostorov za knjižnico Pavla Golie – enota Šentrupert je kljub rahlemu dežju minilo v prazničnem vzdušju. K temu je vsak po svoje veliko pripomogel; najprej je bila to Glasbena šola Trebnje z glasbeno skupi-

no pod vodstvom prof. Davida Kocijana. Učenci OŠ dr. Pavla Lunčka Šentrupert so pod vodstvom slavistke Janje Jerovšek z izbranimi besedami sporočali misli o knjigi, vmes pa so se vrstili verzi pesnika Ivana Gregorčiča, ni šlo brez verzov poeta Dolenjske Tonea Pavčka; njegova pesem Rastoča knjiga postaja kar himna knjigi. Učenci pa so se pod vodstvom šolske knjižničarke Mire Brezovar izkazali tudi pri selitvi knjig iz prejšnjih prostorov.

Zadovoljstva ni mogel skriti župan Rupert Gole; ob prisotnosti občinske uprave in svetnikov je v spoštljivem nagovoru omenil vse, ki so kakor koli pripomogli, da se je pritličje Jakijeve hiše v rekordno kratkem času spremenilo v prijeten prostor za knjige, hkrati pa je že v prvih dneh čutili, da bo odslej knjižnica še veliko bolj obiskana.

Velika pridobitev za kraj pa je bilo tudi odprtje e-točke; Občina Šentrupert tako postaja še bolj odprta v svet.

Kar samo se je smejalo direktorici Knjižnice Pavla Golie Mileni Bon, saj se zaveda, da bodo knjige odslej veliko bolj dostopne, hkrati pa bo 8964 enot knjižnega gradiva in 5 računalnikov odslej prišlo veliko bolj do veljave.

Prav poseben čar odprtju pa so dali tudi sorodniki zadnjih gospodarjev Jožeta in Marije Jaki – prišla je hčerka Marica s sinom Janezom in snaho, družino hčerke Zofke so zastopali mož Viktor Rugelj, sin dr. Jože Rugelj in hčerka dr. Marina Rugelj, opravičili so se sorodniki sina Jožeta Jakija. Veseli so bili, ker se bo v Jakijevo hišo vrnilo življenje.

Čeprav se je v dneh, ko smo se spominjali 207-letnice rojstva Franceta Prešerna, zvrstilo nešteto kulturnih dogodkov, bo odprtje knjižnice v prenovljenih prostorih ostalo za vse udeležence počastitve v častitljivem spominu.

Jože Zupan

MOJCA MANDELJ

1977 – 2007

V drugi številki 19. letnika šolskega glasila Preproste besede na OŠ dr. Pavla Lunačka – številka je bila posvečena času – si, draga Mojca, na prehodu v leto 1989 kot petošolka zapisala:

"Čas teče zdaj počasi, zdaj pa spet hitro. Včasih je nagajiv. Časa včasih zmanjka. Če je čas počasen, so minute dolge kot ura." In še:

"Ko sem sama doma, se čas neznansko vleče. Časa takrat nikoli ne zmanjka za nobeno stvar."

V teh preprostih mislih, nastalih pred skoraj dvajsetimi leti, se presenetljivo odraža Tvoje življenje.

Bila si rojena za družbo, za razdajanje, zato si bila povsod opazna. V Tebi je bil preplet strahu pred nekdanjo hudo boleznijo, hkrati pa veselje, da si se pozdravila – kot si sama rekla – ponovno rodila. Zato si svojim letom vedno prištela leta po bolezni, za katera si rekla, da so Ti podarjena.

Tvoja največja sreča je bila harmonija v družini – svojo srečo si delila s starši, bila si neizmerno pozorna do njih – razvajala si jih z ljubeznijo in z drobnimi pozornostmi. Enako ljubeč odnos si imela do brata Gorazda – zdaj si mu bila kot nadvse razumevajoča sestra in drugič prijateljica; Gorazd Ti je vso pozornost vračal.

Kako se bodo vsi Tvoji številni mladi in manj mladi, tudi sošolci na različnih šolah, ki so prišli v stik s Teboj, navadili, da ne bo več Mojčinega nasmeha in spodbudnega pogleda?

Zakaj je tako nenadoma, v hipu zmanjkalo ČASA?

Kako naj se potolažijo Tvoji najbližji, ki si jim bila vsak dan sončeee sreče, ljubezni in upanja?

Le odmev pravi, da bo treba živeti s Teboj v sreči, četudi bo bolečina velikokrat močnejša od volje do življenja ...

Jože Zupan

VESELA GORA IMA NOV VODOVOD

Vaščani Vesele Gore imamo nov vodovod iz vodovodnega omrežja Zaloka. Priključili smo se v Ravnice pri Mihi Petjetu, kjer je hidrant. Od tod naprej je bilo speljano do Ravnika in Vesele Gore. Vodovodno omrežje upravlja Komunala Trebnje; treba je poudariti, da so vsi pogovori skladno potekali med Občino Šentrupert, Komunalo Trebnje in nami. Bila je zelo naporna pot, da smo prišli do začetka del – in jih tudi srečno končali.

Stari vodovod, ki je potekal od Dane Mirna, je šel preko Trstenika in Straže do Kostevčevih, kjer smo imeli rezervoar. Od tod naprej smo vodo prečrpavali do rezervoarja za cerkvijo. Ker pa ni bilo prave višinske razlike, smo imeli vedno slab pritisk. Zato smo že dolgo načrtovali, kako bi prišli do večjega pritiska vode in do hidrantov, ki so zelo pomembni tudi za požarno varnost vasi. Tako smo dobili priložnost za priključitev na vodovodni sistem Zaloka in tako rešili premajhen pritisk. Tudi glede finančnih sredstev smo ugodno rešili s pomočjo Občine Šentrupert in tudi Občine Trebnje, ki je že v preteklosti imela rezervirana sredstva; seveda so prispevali tudi občani zainteresiranega področja.

Vodovod je bil končan 12. oktobra 2007; priključenih je petindvajset gospodinjstev na Veseli Gori ter vsi uporabniki na celotni trasi Ravnik-Vesela Gora- Križev pot. Cevi so iz alkatena Q 90 (PE 100 D 90-10), položene v dolžini 2305 metrov. Na trasi so zgrajeni štirje jaški 200x150x190 cm in šest nadzemnih hidrantov.

Rad bi se zahvalil Komunalni Trebnje, predvsem gospodu Tonetu Gričarju, Občini Trebnje, Občini Šentrupert in gospodu Barbu, izvajalcu del.

Peter Kurent

ŠE VEDNO JE V SLOGI MOČ

Vsak dober gospodar ob koncu leta pregleduje svoje delo za nazaj in načrtuje vnaprej. V takšnem duhu dela tudi iniciativni odbor Okrog – Zaloka. V eni izmed številk glasila Šentrupert v letu 2006 je bilo napisano, kaj se je naredilo ob pomoči mnogih. Največji del vsega tega je pomenilo prostovoljno delo vaščanov Okroga, Zaloke, pa tudi Apnenika. Cestišče se je z izravnanim ovinkov bistveno popravilo glede varnosti, hkrati pa je bil vsaj delno zavarovan razpadajoči asfalt. V letu 2007 so se dela nadaljevala. Z vložkom prihranjenega denarja preteklega leta in z enako zagretostjo pri prostovoljnih akcijah občanov in ob pomoči Občine Šentrupert je bilo na tej relaciji veliko narejenega. V naslednjem letu bi želeli nadaljevati utrjevanje cestišča od vasi Ravnik do Zaloke, kjer je to še potrebno.

Zato bo potrebno ponovno zbiranje prostovoljnih prispevkov, da bi bil pri tem izpolnjen močan pogoj za kasnejše preasfaltiranje celotne trase. Cesta od Škrljevega – Ravnik – Okrog – Zaloka je res v najbolj žalostnem stanju v naši občini. Vsekakor bo potrebno še veliko prostovoljnega dela, denarnih prispevkov ter izdatne pomoči Občine Šentrupert, da bi to cesto v bližnji prihodnosti oblekli v spodoben plašč. Razumemo tudi, da je naša Občina Šentrupert v nastajanju in je razumljivo, da ne more razsipati. Vendar se moramo vseskozi zavedati, da skupaj zmoremo več. In še vedno velja, da se brez naše muje še čevljev ne obuje.

Vsem, ki so kakor koli pripomogli pri razširitvi in utrjevanju cestišča Ravnice – Okrog, iskrena hvala, prav vsem pa **vesele božično-novoletne praznike!**

Tone Odlazek za iniciativni gradbeni odbor Okrog – Zaloka

**Gasilsko poveljstvo
Občine Šentrupert
se zahvaljuje za naklonjenost
v letu 2007
ter želi srečno
in varno leto 2008!**

**Krajevni odbor Rdečega križa
Šentrupert se pridružuje željam
za srečno in zdravo leto 2008!**

**Naša prizadevanja bodo tudi v
prihodnje usmerjena v lajšanje
tegob starejših ljudi - in hvala
vsem, ki nas boste pri teh
prizadevanjih podpirali.**

KULTURNO DRUŠTVO ŠENTRUPERT

**Potrebujemo pot, pa ne tako, da bi šli po njej
od tu do tam, ampak od tu do tu.**

Jakucho Kvang

SREČNO 2008!

i: potromarjev.sentrupert.eu
e: pot.romarjev@sentrupert.eu

Pot romarjev

Pilgrimage trail / Wallfahrerweg / Cammino di pellegrinaggio

Od Žalostne gore preko Vesele Gore do Zaplaza

**Planinsko društvo Polet Šentrupert želi vsem
planinkam, planincem, občankam in občanom
veliko uspehov in osvojenih vrhov v
prihajajočem letu.
SREČNO!**

PROGRAM ZA LETO 2008...

JAN 06 nedelja	GOVŠKO BRDO 'na vrh nad pogreznjeno vasico'	JUL 26-27. sobota nedelja	JALOVEC 'na najlepšo slovensko goro'
1.: Laško - Govško brdo - Rečica 2.: 6 ur; 3.: lahka pot v zimskih razmerah		1.: Vršič - Jalovec - Trenta 2.: 8 + 4 ure; 3.: zelo zahtevna pot	
FEB 08 petek	SVETA GORA 'po sledeh soške fronte'	AVG 23-24. sobota nedelja	ANKOGEL - AVSTRIJA '30 Šentrupertanov nad 3000 m'
1.: Solkan - Sveta gora - Deskle 2.: 6 ur; 3.: lahka pot v zimskih razmerah		1.: Malnitz - Ankogel - Malnitz 2.: 6 + 6 ur; 3.: zahtevna pot	
MAR 08 sobota	TRŽAŠKI ROB 'v burji nad morjem'	SEP 13-14. sobota nedelja	POHORJE 'naprej po slovenski transverzali'
1.: Krvavi potok - Občine 2.: 4 ure; 3.: lahka pot		1.: Pesek - Ribniška koča - Slovenj Gradec 2.: 6 + 7 ur; 3.: lahka pot	
APR 12 sobota	RATITOVEC 'po Krekovih stezicah nad Železniki'	OKT 11 sobota	STEKLASOVA POT 'jeseni okrog domačega kraja'
1.: Soriška planina - Ratitovec - Prtovč 2.: 6 ur; 3.: lahka, mestoma zahtevna pot		1.: Šentrupert - Okrog - Nebesa - Šentrupert 2.: 6 ur; 3.: lahka pot	
MAY 17 sobota	GOLICA 'po narcisnih poljanah'	OKT 18 sobota	KAMNIŠKI VRH 'na balkan kamniških planin'
1.: Pristava - Golica - Planina pod Golico 2.: 6 ur; 3.: lahka pot		1.: Stahovica - Kamniški vrh - Bistričica 2.: 5 ur; 3.: lahka, delno markirana pot	
JUN 07 sobota	KRAŠNJI VRH 'na srečanje slovenskih planincev'	NOV 15 sobota	ZIJALO 'k drugemu izviru Temenice'
1.: Metlika - Krašnji vrh - Metlika 2.: 3 ure; 3.: lahka pot		1.: Ponikve - Sv. Ana - Zijalo - Mirna Peč 2.: 5 ur; 3.: lahka, delno markirana pot	
JUN 21 sobota	RADUHA 'v jama na gon'	DEC 13 sobota	V NEZNANO 'obračuni in načrti'
1.: Grohat - Raduha - Luče 2.: 6 ur; 3.: lahka ali zahtevna pot		1.: znano - neznano - znano 2.: 3 ure; 3.: lahka pot v zimskih razmerah	
JUL 12-20. so - ne 9 dni	KARPATI - ROMUNIJA 'pohodni tabor'	Legenda: 1.: izhodišče - vzpon - sestop 2.: predviden čas hoje; 3.: težavnost	
1.: Moldoveanu - Bukarešta - Črno morje 2.: do 10 ur na dan; 3.: lahka, mestoma zahtevna pot			

MOJ ZLATI KONJ NE RABI UZDE, UBOGA ME BREZ VAJETI ...

Nedavno sem šla peš iz Šentruperta proti Dragi. Za mano sta prišla dva jezdec; stopila sta s konja in začeli smo se pogovarjati.

Ko smo počasi šli mimo polj, sem opazovala oči konj, kako so gledale zdaj v eno, zdaj v drugo stran. Kar solze so mi prišle v oči, kot da konja slutita, da so njihovi predniki vsa polja orali, sejali, vozili lepo naložene vozove za življenje naših prednikov.

Konji niso bili samo za oranje in vožnjo; bili so vsepovsod pri-

sotni. Pri ohcetil, prireditvah, gasilskih paradah, vozili so ljudi k zdravniku in tudi na zadnjo pot. Spominjam se, ko je Jože Majcen peljal s parom konj Brčarjevega očeta s Homa okrog cerkve svete Ruperta, medtem pa so zvonovi peli zadnjo žalostinko.

Lep konj, lepo dekle in lep vinograd privlačijo oči.

Ohranimo to zlata vredno žival!

Na željo jezdecov napisala **Kristina Majcen**

POKUŠNJA MLADEGA VINA

Letošnja trgategv je bila v primerjavi s prejšnjimi leti zgodnejša, sladkorna stopnja in kvaliteta grozdja pa sta bili nadpovprečni – samo kisline so bile precej nižje kot lani. S pridelkom smo lahko zelo zadovoljni in tudi večje toče ni bilo na našem področju.

Društvo vinogradnikov Šentrupert je v okviru svoje redne dejavnosti s področja izobraževanja v zadnjem tednu oktobra organiziralo pokušnjo mladega vina – z namenom, da se morda odkrijejo morebitne napake, nastale pri kletarjenju letošnjega vina. Praksa namreč kaže, da je težje kletariti takrat, ko imamo zrelo grozdje z veliko sladkorno stopnjo in manjšo kislino.

Namen te pokušnje ni bil samo odkrivanje napak, ampak tudi svetovanje za odpravo le-teh.

Letošnja pokušnja je drugače potekala kot prejšnje leto. S pismom smo obvestili vinogradnike, naj tisti, ki mislijo, da z njihovim moštom nekaj ni v redu, prinesejo stekleni-

co mošta v Gostilno Jaklič. Vinogradniki so se temu vabilu nepričakovano v veliki meri odzvali. Te mošte smo potem oštevilčili. Naslednjega dne so te mošte poskusili degustatorji našega društva in za vsak vzorec smo napisali oceno, definicijo napake ali sum na morebitno napako. Na pokušnji smo imeli preko 30 vzorcev. Ugotovili smo, da se mnena ocenjevalcev precej razlikuje.

26. oktobra 2007 pa smo vse člane povabili v kmečki turizem Pri Deželanovih na Hrastnem, kjer je dr. Mojmir Wondra imel krajše predavanje o letošnjem letniku in o problemih kletarjenja s standardnimi napakami, kot so oksidacija, bekser in očetni cik.

Nato je dr. Wondra poskusil vzorce mošta, ki so jih poskušali tudi naši degustatorji. Vsak vzorec je komentiral. Za vzorce, kjer je bila ugotovljena kakšna napaka ali pomanjkljivost, pa je svetoval, kako le-to odpraviti. Tako so tudi naši degustatorji

ugotovili, ali so bile njihove zaznave pri ocenjevanju pravilne.

Vzorci z napako so poskusili vsi prisotni vinogradniki in ob razlagi dr. Wondre spoznali značilnost napake in tudi način, kako jo ugotavljamo. Na koncu se je izkazalo, da so vinogradniki s takšnim načinom izobraževanja zelo zadovoljni.

Splošna ocena je bila, da smo v danih razmerah dobro kletarili, da bo letnik zelo dober in tudi cviček bo nadpovprečen.

Potrebno bo redno spremljati žveplo, kar pa ne bo težavno, saj ima naše društvo pri določenih vinogradnikih merilno opremo in so strokovno usposobljeni za merjenje prostega žvepla in kisline v vinu.

Vsem vinogradnikom želim veliko uspeha pri nadaljnjem kletarjenju, obilo veselja pri poskušanju dobre kapljice ter veliko zdravja in sreče v letu 2008.

Franci Bartolj, predsednik
Društva vinogradnikov Šentrupert

ŠAH V ŠENTRUPERTU

Sedmega decembra je že tretje leto zapored šentruperska osnovna šola gostila najboljše dolenjske, posavske in belokranjske mlade šahiste na drugem turnirju Dolenjsko-posavske kadetske lige. V treh starostnih kategorijah je nastopilo 95 učenk in učencev iz 21 osnovnih in srednjih šol. Najbolj uspešni so bili učenci naše šole, ki so nastopili v najmlajši konkurenci; osvojili so kar dve medalji; Zala Šturm je bila tretja med deklicami do deset let, Matej Brcar pa med dečki. Dobro sta nastopila tudi Teja Podlogar, ki je bila šesta, in France Frelih s sedemnajstim mestom.

Še bolj uspešni pa so bili naši učenci na prvem turnirju v Novem mestu, kjer je Matej Brcar osvojil prvo mesto, Timotej Šturm pa med dečki do dvanajst let peto mesto.

Po dveh odigranih turnirjih Dolenjsko-posavske kadetske lige je v najmlajši konkurenci pri dečkih v vodstvu Matej Brcar, Teja Podlogar in Zala Šturm pa sta pri deklicah na četrtem oziroma sedmem mestu.

V Šentrupertu sta potekala tudi redna mesečna turnirja Šahovskega kluba Trebnje in Šahovske sekcije Šentrupert za mesec november, ki se ju je udeležilo 32 šahistov

v članski in mladinski konkurenci. Pri članih je bil najboljši Martin Kodrič pred Andrejem Brcarjem in Cvetkom Jakšo, pri mladincih pa Aleš Brcar pred Matejem Kalči-

čem in Bojanom Tomšičem.

Zaključni turnir bo 26. decembra – spet v Šentrupertu.

Andrej Brcar, mentor

LETEČE PTICE RAZNIH BARV IN ŠIROKIH KRIL

Verjetno se kdaj ozrete v nebo, ko pod njim letijo ptice nenavadnih barv in širokih kril. To smo člani Zmajarskega društva PRELET Šentrupert. Smo eno izmed mnogih društev, ki delujejo v okviru nove občine. Naši začetki segajo že v leto 1995, ko smo se odcepili od Krila klub Krško. V začetku samostojnega delovanja smo bili najštevilčnejši klub v Sloveniji in, če lahko pohvalimo še sami sebe, smo to še danes, saj nas je aktivnih 12 članov, predvsem smo to domačini. Ime Šentruperta smo ponesli po Sloveniji z udeležbo na raznih tekmovanjih, kjer smo dosegli mesta v samem vrhu.

Tako kot že vsa leta do sedaj smo se tudi letos udeležili sre-

čanja zmajarjev v Tolminu, kjer je ponovno oživela ideja, ki je sicer že dolgo živa, pa je ponavadi odvisna od vremena – to je tekmovanje v hitrem spustu oziroma, kot rečemo mi, »speed gliding«, Nebesa 2007. Tako smo četrto soboto v septembru izvedli to tekmovanje, tu bi rad poudaril, da ni šlo predvsem za tekmo, še najbolj je šlo za prijetno sobotno druženje. Tisto soboto je na vzletišču v Nebesih okoli 30 zmajarjev razprlo krila, od tega se jih je 12 udeležilo tekmovalnega dela ostali pa so to lepo septembrsko soboto izkoristili za prijeten polet nad Šentrupertom in nato za druženje s prijatelji.

Od vzletišča do pristanka je natanko 300 m višinske razlike.

Teren se počasi spušča, tako, da imaš vedno občutek, da si nizko. Organizatorji smo določili pravila in speed gliding se je začel. Brez zapletov, varno, s primernim čelnim vetrčkom na startu in prostim vrstnim redom nastopa. Progo, dolgo približno 2000 metrov, je najhitreje prevozil Matjaž Čater s časom 1:24:57 in s povprečno hitrostjo okoli 85 km/h. Drugi je bil le slabih pet sekund za njim Franci Peternel, tretji pa Jože Simončič – deset sekund za zmagovalcem. Nehvaležno četrto mesto je pripadalo Sebastjanu Simončiču – Sebotu, Marko Peterlin pa je zasedel peto mesto. Za nekatere netekmovalce je bil prijeten tudi »gliding« brez »speed«, saj se je na blagi termi-

ki dalo pobrati kar na 1000 metrov. Glede na pozno jesensko vreme je bilo dovolj za uživanje v prelepem razgledu po vinskih gorah ... »za dušo privezat«.

Za konec pa še nasvet, če ne veste, kje preživeti prosto popoldne in kako biti veliko v naravi: odpravite se peš po delu Steklasove poti, ki vodi mimo »Možinovih«, Homa do našega vzletišča v Nebesih, kjer vas čaka lep razgled po naši Šentrupert fari in njeni okolici, ob primer- nem vetru pa tudi ogled naših poletov. Da pa ne bi vzletišča zapustili lačni ali žejni, pa za to poskrbita gostoljubna in prijazna gospodarja turistične kmetije Nebesa.

Sebastjan Simončič

Utrip župnije

V don Boskovih krajih

Dobrota, srčoljubnost, ljubezen do mladit so lastnosti don Boska in Marije Mazzarello, katerih kanček smo začutili in ponesli v svet člani otroško-mladinskega pevskega zbora in zbora iz Škofij na Primorskem, ko smo se skupaj odpravili na romanje v Torino. Po Trstu in Padovi smo se ustavili v Monte Berico, kjer smo imeli sveto mašo. Nato smo se odpeljali v Caselette, kjer smo imeli prostor za spanje. V naslednjih dneh smo si ogledali Colle Don Bosco, Rivo, Chieri in Torino.

Zadnji dan nas je čakalo presenečenje. S trajektom smo se peljali po Gardskem jezeru. Naše romanje smo zaključili s sveto mašo v italijanskem Lurdu.

Kljub različnosti v starosti in spremembi ozračja smo romanje po severni Italiji lepo preživeli.

Maja Žibert

Teden animatorjev na Bledu

Animatorji iz Šentruperta smo se odpravili na duhovne vaje na Bled k sestram Hčeram Marije Pomočnice. Prvi večer je potekal v znamenju medsebojnega spoznavanja in petja z animatorji iz Šentjurja pri Grosupljem, Murske Sobote in Odranec. Pod budnim očesom sester smo vsak dan obravnavali določeno svetopisemsko tematiko in jo prenesli na današnji čas. Tako smo se pogovarjali o temi Ti si moj ljubljani sin in o reki Jordan, ki smo jo doživljali ob Savi Dolinki, nato smo imeli tematiko skušnjav, ki smo jo poskušali po skupinah uprizoriti v današnjem duhu. Razmišljali smo tudi o tem, kako Bog na velikem morju vsakega posebej kliče, naj mu sledimo. To smo doživeli na Blejskem jezeru in otoku. Duhovne vaje smo sklenili z zgodnjim romanjem k Mariji Pomagaj na Brezjah.

Skozi ves teden smo spoznavali in ustvarjali nova prijateljstva, se igrali, kopali, razmišljali o sebi, svojih dejanjih in postopkih. Odkrivali smo duhovno stran animatorstva in jo poskušali poglobiti, da bi otrokom v naših župnijah lažje pomagali in jih navduševali za dobra in Bogu všečna dejanja. Kljub nekaj kapljam dežja so bila naša srca prešerno naravnana. Kljub mrzli vodi naše kopalke niso ostale suhe in smo jih pošteno premočili v Blejskem jezeru.

Da pa smo se dokončno prepričali, da so bile duhovne vaje lepa in prava odločitev ter izkušnja, se nam je kar nekajkrat pokazala mavrica. Večere in jutra smo obeležili s petjem in z molitvijo ter z željo, naj bo leto čimprej naokrog, da se bomo znova videli na Bledu.

Martina Gorenc

Novomeška škofija je romala na Brezje

V nedeljo, 14. oktobra, se je na poti proti Gorenjski nabiralo vedno več avtobusov z novomeško, krško in še kakšno celjsko registracijo. Jesensko sonce je božalo skozi šipe, nebo je v svoji modrini oznanjalo slovesen dan. Ob stoletnici kronanja brezjanske Marije se je novomeška škofija odpravila na veliko romanje k njej, ki jo imenujemo Kraljica Slovencev. Množica okoli tri tisoč romarjev, od otrok, mladih do najstarejših, je enoglasno počastila Jezusa v nasvetejšem ter se priporočila Mariji med sveto evharistijo,

ki jo je vodil pastir krajevne Cerkve msgr. Andrej Glavan.

Tudi iz naše župnije je bilo veliko romarjev, mladih družin, pridružil se je tudi župan Rupert Gole, ponosno pa smo se tudi ozirali pred cerkveno steno, kjer je slovesnost polepšal Občinski pihalni orkester svetega Ruperta pod vodstvom Boštjana Dimnika. Čeprav se je sonce že skrilo in smo krepko občutili hladne sape izpod slovenskih vršacev, smo v svoji duši domov ponesli toplo luč, ki je ta zemeljska sapa ne more ugasniti.

Marko Suhoveršnik

Žegnanje na Veseli Gori

V septembru smo imeli že tradicionalno žegnanje na Veseli Gori. Zbralo se nas je veliko število – pa ne samo zaradi žegnanja, pač pa tudi zaradi desete obletnice nove maše, ki jo je imel naš rojak Jožef Krnc. S somaševanjem štirih duhovnikov, med njimi tudi našega dekana Mirka Simončiča, je slovesno daroval sveto mašo; sodelovali so še mešani pevski zbor in Občinski pihalni orkester svetega Ruperta; le-ta je nadaljeval praznično razpoloženje tudi po maši pred cerkvijo svetega Frančiška na Veseli Gori.

Med zvoki orkestra smo lahko poskušali dobrote, ki so nam jih pripravile kmečke žene. Veseli smo vseh trenutkov, ko med nas pridejo rojaki, ki služijo Bogu po naši širni Sloveniji ali svetu in se jih spominjamo v molitvi.

Aljaž Škrjanec

Sveti misijon

V adventu je v naši dekaniji potekal svet misijon. Naše župnije se je najbolj dotaknil v drugem adventnem tednu, ko so različne skupine ljudi nagovorili različni misijonarji. Vse stvari, ki jih rabi- mo, potrebujejo pozornost, skrb in celo nego. Skrb za lastno zdra- vje zahteva kar precej truda, ki ga je potrebno vložiti, če pride do potrebe, da moramo na primer rehabilitirati svojo nogo, roko ali kaj drugega, toliko bolj, če je potrebna rehabilitacija.

Govorimo o namenu misijona; kadar prihajamo v cerkev, mor- da častit Boga ali pa občudovat kulturno dediščino – in imamo kaj občudovati, lahko opazimo, če je to župnijska cerkev, velik križ, ob katerem je napis **MISIJON**, ob tem pa lahko zasledimo letni- ce, na primer: 1865, 1900, 1934, 1962, 1977 ... in takoj dobimo odgovor, da te letnice govorijo o nekem obdobju ali času, ki je bil pomemben za to župnijo.

Namen misijona je duhovna prenova posameznika in celotne župnije v našem času. Potrebno je, da se, povezani v molitvi, kot prva Cerkev odpremo Svetemu Duhu. Prvo mesto moramo dati Bogu, ki edini daje rast. On je Prenovitelj, mi smo bolj ali manj pripravno orodje. Namen misijona je, da tudi z našim sodelova- njem omogočimo dogodek novih Binkošti med nami, tukaj in se- daj v letu 2007. Mi smo cerkev v malem, bodisi v krogu družine ali župnije, vedno in povsod - pa tudi kot posamezniki duhovno zdra- vi udje skrivnostnega telesa – cerkve. Praktični in stvarni namen misijona je obnova molitvenega in zakramentalnega življenja v

družini in župniji, ki pa stoji in raste v prizadevanju za svetost posameznih članov teh skupnosti. K temu nas vztrajno spodbuja- jo vrhovni pastirji našega časa, med drugimi Janez Pavel II. In Be- nedikt XVI. Klic **Odprite vrata Kristusu** Janeza Pavla II. na začet- ku njegovega papeževanja je namen vsakega in tudi našega misijo- na. Tako naj nam letošnji misijon pomaga odpreti vrata naših src Kristusu, ki trka in čaka, da mu jih najprej kot posamezniki od- premo, nato pa kot živa in vesela skupnost, zbrana v družini in župniji, v vsakdanjem življenju pogumno nadaljujemo.

Mirko Simončič, SDB

Spomin na naše rajne

V četrtek, prvega novembra, ko smo obhajali praznik vseh sve- tih in se spominjali pokojnih, smo se najprej zbrali pri evharistič- ni daritvi, ki so jo v farni cerkvi darovali župnik in dekan Mirko Simončič ter kaplana Franc Jamnik in Tone Maroš. Po sveti maši smo se odpravili na šentrupersko božjo njivo, kjer je župnik in dekan blagoslovil nas in grobove. Tu se je zbralo zelo veliko število ljudi, kar dokazuje, da naši najdražji niso pozabljeni, ampak se jih spominjamo z molitvijo in ljubeznijo v naših srcih. Z zelo živim spominom na naše rajne smo se odpravili na naše domove. Zvečer je bila v cerkvi svetega Ruperta še molitev vseh štirih delov rožnega venca. Tudi tukaj je prisostvovalo veliko ljudi.

Ta dan pa si bomo še posebej zapomnili ministranti, saj smo dobili nove ministrantske obleke.

Aljaž Škrjanec

Miklavževanje

V nedeljo, drugega decembra, smo se popoldne zbrali v Domu kulture in pričakali svetega Miklavža, ki je obdaril naše najmlajše. Kulturni dom je bil do zadnjega kotička napolnjen, saj so vsi ho- teli videti svetega Miklavža. Mateja Markelc, ki je povezovala pro- gram, je najprej napovedala igrice, ki so jo pod budnim očesom Maje Zibert in sestre Dani odigrali veroukarji. Potem je napoveda- la prvo spremstvo svetega Miklavža – angele. Zatem je prišlo naj- bolj hudobno spremstvo – parkeljni. Šele nato je prišel najbolj prič- kovan dobri mož na Zemlji – sveti Miklavž sam. Otroci so kaj kmalu stekli k njemu po darila, ki jih je že prejšnji večer pripravil v ne- beških dvorih.

Aljaž Škrjanec

V teh zadnjih dneh letošnjega leta pripravimo našo notranjost in zunanost na najsvetejše praznike dobrote in zvestobe. Doživljamo novo rojstvo Boga med nas, najprej preko najsvetejše evharistije na oltarju v cerkvi, prav tako v jaslicah po naših domovih in prav doživeto v živih jaslicah naših otrok, to veselje pa v zameno za blagoslov podarimo preko treh kraljev v širni svet.

VOŠČILO

Mediji ne poročajo, kako živijo ljudje, ki so ob poplavih dobili pomoč, ne poročajo o veselju otrok, ki smo jim omogočili počitnice, zvezke za šolo, nov dom ... niti ni zanimiv vsakdan črne- ca, ki dobi topel obrok na misijonu. Medije zanimajo velike stvari: katastrofe, nagrade, prvi dobitki na loterijah, tudi stiske ljudi, da si povečajo vpliv. A sestopimo s trona in se ozrimo k bližnjemu. Podajmo roko in razširimo objem. Jezus se ni rodil v neposrednem prenosu, Marija ga ni povila v žaru bliskavice, Jožef skrbi ni razlagal nacionalnim niti lokalnim medijem. Tudi letošnji prazniki bodo pozabljeni 3. januarja ali kakšen dan pozneje ... prav zato NAJ NAŠ OBJEM TRAJA SKOZI CELO LETO. IN NAJ BO VSESKOZI BLAGOSLOVLJEN.

Vaš dušni pastir **Mirko Simončič** in pomočniki

Korenine preteklosti in sedanjosti

LIVIA BARBO REDEN

SVETOV LJANKA, KI NI POZABILA MATERINŠČINE

Z baronico (čeprav tega naziva ne mara) Livio Barbo Reden sem se prvič srečal ob koncu šolskega mandata v februarju 2002. Prišla je na obisk k Cveti Lovšetovi, ki je slišala, da sem izdal knjigo *Korenine naše preteklosti* in v njej namenil sestavek o družini Barbo; zato sta se obe znašli v šoli. Pogovor je potekal predvsem o družini Barbo; marsikaj je tonilo v pozabo – a eno mi je ostalo vseskozi v zavesti: Gospe Livii se nikakor ni poznalo, da je od 17. leta živela v tujini – njena slovenska govorica je prihajala iz srca tako doživeto, da se je za vseskozi zapisala v spomin. – Rahlo arhaičen jezik je izražal eno samo ljubezen – nekaj podobnega sem pred davnimi leti doživel na absolventskem izletu po slovenski Koroški. Ta prvinska ljubezen do jezika mladih let mi je vseskozi ostala v zavesti kot nekaj neznansko lepega. In vesel sem bil tudi jaz, ko mi je odvetnica Marina Mazi Žunko sporočila, da so tudi *Korenine naše preteklosti* v tretjem poskusu pripomogle, da je končno Livia, rojena v Sloveniji – na gradu Kodeljevo

– tudi uradno dobila potrditev za slovensko državljanstvo. Ponovno zanimanje za rod Livie Barbo je pospešila objava poročne fotografije Mihe Zidarja, logično nadaljevanje pa je bilo na Hrastnem praznovanje 80-letnice Livie Barbo v krogu mladostnih prijateljev in novo srečanje z Livio Barbo Reden na Hrastnem pri Deželanovih, kamor se Livia Barbo vedno pogosteje zateka – sama ali v družbi hčerke Aleksandre. Tu se ob domačnosti vseh Deželanovih ter bližnjih Mici in Martina Slapšaka počuti kot vrnjena v pokrajino svojega otroštva.

Spoštovana gospa LIVIA BARBO!

Naj začnem z rodом Barbo; če so nas v šoli pred mnogo leti učili, da je bila gospoda izkoriščevalska, moram vendarle reči, da je spomin na Barbov rod vsaj v nekaj pogledih svetel: Josip Emanuel Barbo, slovenski deželni poslanec, se je zavzemal za rabo slovenščine tudi na Dunaju. Pravijo, da učitelj po zaslugi Vaših prednikov ni

Livia Barbo (druga z leve) med prijatelji na Hrastnem pred nekaj leti. Zraven so še Martin Slapšak, že pokojna Pepca Slapšak, Mici Slapšak, Pepca Starič, Pepca Anderlič in Milena Štefancič - Krmeljova. Fotografijo je posodila Mici Slapšak

bil samo za otroke gospode, pač pa tudi za nadarjene otroke služinčadi. Vaš oče je bil poročna priča oskrbniku na njegovi posesti – in prepričan sem, da je največji del stroškov poroke kar on nosil. In končno: Takrat, ko očetu že ni šlo najbolje, je delavce 'odplačal' kar z delom zemljišča; tako je marsikateri delavec prišel do skromnega bivališča.

Kako ste Vi doživljali življenje v najbolj rosnih letih?

Nikoli nisem živela z občutkom, da sem nekaj več kot drugi sošolci, pač pa, da sem drugačna. Ogibala sem se otrokom šovinističnih družin, pač pa se sprijateljila z otroki kmečkih ali obrtniških družin. Obdobje življenja na gradu Kodeljevo mi je naklonilo številne prijateljske vezi, ki se tudi po toliko letih niso pretrgale – imam še prijateljico iz tistih časov, ki mi je draga kot sestra.

Tudi na grad Rakovnik imam prijetne spomine – na druženje z vrstniki – cela vas se je sankala na hribčku nad sedanjim železniškim postajališčem; otroci so se sankali, medve s polsestro pa sva imeli smuči. Nisva pa se smeli preveč oddaljiti od gradu.

Na gradu Rakovnik se je govorica prepletala med slovenščino in nemščino – z otroki sem vedno govorila samo v slovenščini in tudi s polsestro, ki je prišla k nam živeti, ko je bila stara 13 let, sva izključno govorili samo v slovenskem jeziku. Tudi druženje s polsestro mi je okrepilo domačo govorico.

Res se nimam sramovati Barbovega rodu – tudi poročila o dobrih delih posameznikov me grejejo.

V prejšnji številki našega glasila ŠentRUPERT smo pobliže predstavili barona Codellija, Vašega deda; kako je zapisan v Vašem spominu?

Ded Anton Codelli me je imel zelo rad; če smo ga poklicali h kosilu, sem bila navadno to jaz, ker ga drugi niso upali motiti pri njegovih raziskovalnih poskusih. Ded Anton se je kar trikrat poročil in rod njegove najmlajše žene je bil le malo starejši od mene. Zato je razumljivo, da mi je bil baron Anton Codelli domač kot oče – klicala sem ga Toni papi!

Vaša mladostna leta so Vas bistveno zaznamovala, saj Vam je do danes ostal jezik, s katerim ste se najprej srečali. Vaš odnos do materinščine Vam je lahko v ponos, hkrati pa Vas občudujemo, ker ste vse življenje ohranili slovenščino, četudi ste mnogo let živeli v tujini.

To je samo zato, ker sem se le na gradu Kodeljevo in na Rakovniku počutila doma. Tujina mi ni nikoli bila domovina. Kot da vse življenje nosim misel pesnika, ki je dejal: »Kjer govorijo jezik Tvojega otroštva, tam je Tvoja domovina.«

(Lahko potrdim, da se ves čas pogovora ni niti enkrat zgodilo, da bi morala iskati primeren izraz za slovensko besedo, medtem ko se je v pogovoru s hčerko Aleksandro, ki sicer dosti razume slovensko, ne more pa govoriti, kar zmedla, ko ji je odgovorila na vprašanje v nemškem jeziku.)

Je tujina lahko zrahljala navezanost na pokrajino otroštva?

Nikakor ne – oba z očetom sva trpela domotožje – polno lahko dihaš samo tam, kjer si doma.

Ali lahko trdim, da se je novo poglavje Vašega življenja začelo takrat, ko ste dobili slovensko državljanstvo; je to pripomoglo k Vaši odločitvi, da boste zapustili kraj, kjer ste najdlje živeli?

Ko mi je odvetnica Marina Mazi Žunko po telefonu sporočila, da je tretji poskus za pridobitev slovenskega državljanstva uspel, sva vsaka na svojem koncu telefona jokali od sreče. To je bil nepopisen občutek. Zaenkrat mi je bil vrnjen Rtovski hrib – tam je sicer že slaba hiša, a že zdaj se veselim časov, če mi bo le zdravje dopuščalo, da bom tudi tam živela. Denacionalizacijski postopki sicer zelo počasi potekajo in je po Codelliju še veliko treba vrniti, medtem ko za Barbovo premoženje niti nisem vložila zahtevka, saj bi predolgo trajalo, pa še nimam upanja, da bi bilo uspešno.

Zdaj imam še v bližini Dunaja penzijo, vendar bomo hišo prodali, jaz pa se bom preselila v manjše stanovanje na Dunaju – le 43 m², a zame dovolj, pa še v neposredni bližini sinove hiše je.

Življenjska doba se daljša; če ste se nedavno spominjali svoje osemdesetletnice, to še ni čas, da ne bi imeli več načrtov za prihodnost; kajne, obiski krajev otroštva postajajo vedno bolj pogosti?

Načrtov pa res kar ne manjka. Ponosna sem, da tudi hčerka Aleksandra z menoj vedno raje prihaja v kraje mojega otroštva. Rtovski hrib ne bo osamljen. In dokler bom živela na Dunaju, sva se s sinom Gunterjem Antonom (ta del imena ima po mojem dedu) Feliksom dogovorila, da bo ob povabilu na večerjo vedno potekala tudi učna ura za pridobivanje slovenskih besed.

Pravzaprav je zame lažje kot za moja otroka; jaz sem bila vseskozi zasidrana v spominih na otroštvo, otroka pa sta bila rojena v Italiji, živita pa v Avstriji – mislita pa tudi na mojo domovino Slovenijo.

O ja, želim si, da bi bila vsaj v prihodnje obnovljena Barbova grobnica pod kapelo sv. Križa na pokopališču; četudi ne bom dočkala, je vsaj upanje, da se bo nekoč to zgodilo.

Ko bodo vsaj malo denacionalizacijski zahtevki končani, pa si želim, da bi spet imela samo dekliski priimek – priimek mojih otrok. Reden mi preveč zveni po nemško – in tako bo priimek otroštva spet priimek zrelih let in bo tako simbolično tudi življenjski krog sklenjen.

Kakšno sporočilo bi posredovali bralcem našega časopisa ŠentRUPERT?

Naj ljudje ostanejo naravni, naj imajo radi pokrajino, v kateri živijo, naj ne pozabijo korenin in tudi z vero v srcu je lažje živeti kot brez nje.

Jože Zupan

Pripis: Ali ni čudno, da se začnemo zavedati vrednot materinščine šele takrat, ko se počutimo v izpovedi v maternem jeziku ogroženi?!

Dober dan, Šentruperčani

JOŽE UHAN: VERJAMEM V ŠENTRUPERT

Jože Uhan je magister geologije s poklicno usmerjenostjo v raziskovanje kamninske zgradbe in skrivnostnih poti podzemnih voda. Zaposlen je na Agenciji Republike Slovenije za okolje v Ljubljani in je aktiven na področju ocenjevanja stanja voda in njihovega varovanja. Kot ena od protiuteži njegovega naravoslovnega raziskovalnega dela pa je, da v prostem času rad spoznava in opisuje tudi vse tisto, kar je povezano s Šentrupertom in Šentruperčani.

Bralci glasila ŠentRUPERT vas poznajo kot pisca rubrike Sprehodi med ... Kako je prišlo do te ideje?

Sprehodi med ... je skromno nadomeščanje neke malo večje želje oziroma ideje, da bi Šentrupert nekoč dobil zbornik – na primer Steklasov zbornik, ki bi občasno objavljali razširjene povzetke s Šentrupertom ali Šentruperčani, povezanih in za širši krog zanimivih raziskav, študij, projektov, najdb, odkritij itd. Spominjam se, da sta pred leti dr. Jože Ramovš in dr. Vera Štrukelj Smole, oba s srcem Šentruperčana in oba globoko v svojem raziskovalnem delu, z zanimanjem prisluhnila tej ideji in zaz-

nati je bilo njuno pripravljenost za pomoč pri rojstvu takega zbornika. Bilo je leto 2002 in Šentrupert je ravno takrat dobil zelo kakovostno knjižno izdajo KORENINE NAŠE PRETEKLOSTI. V pogovoru z urednikom te knjige Jožetom Zupanom sva ocenila, da čas za tovrstni zbornik šele prihaja in prijazno me je povabil k sodelovanju pri pripravi gradiva za glasilo ŠentRUPERT. Povabilo sem z veseljem sprejel in predlagal naslov zbirke SPREHODI MED ... Prispevki te rubrike naj bi opozarjali na spregledano, mogoče pozabljeno ali pa zanemarjeno šentrupersko dediščino. Rubrika je bila zasnovana tako, da bi z različnimi avtorji skupaj spoznavali manj znano

naravno in kulturno dediščino Šentrupert. Začel sem junija 2002 in v okviru te rubrike na žalost ostal edini pisec; nehoti sem predlagano rubriko „posvojil“.

Minilo je že natanko pet let, nastalo je že dvajset prispevkov Sprehodi med ... Kakšni so odzivi?

Da, minilo je pet let in prispevkov je že kar za celo knjigo in mogoče se bo kdaj našel čas, volja in založnik, da se gradivo uredi in res pripravi knjižna izdaja, saj so odzivi spodbudni. Vesel sem kakršnega koli odziva, saj mi le-ti govorijo o tem, da moje razmišljanje in pisanje ne ostaja le mrtva črka na papir-

ju'. Pravzaprav še nisem doživel negativnega odziva. Najbolj pa me seveda razveselijo stiski rok z mojimi nekdanjimi sokrajani, ko mi kdaj kdo reče: »Radi beremo, kar še kaj napiši ...« Težko pa mi je, ko me kdaj opozorijo na sicer zanimive teme ali kakšne zgodovinske vire, pa jih zaradi pomanjkanja časa in vedenja o določeni temi žal ne uvrstim v rubriko. Zdi se mi, da se je rubrika tako dolgo ohranila predvsem zaradi njene pestrosti in dogodilo se je že, da so me nagovarjali z etnologom, arheologom, zgodovinarjem ... in le redko z geologom, kar je pravzaprav moj poklic.

Geologija je sicer ena izmed temeljnih naravoslovnih ved, vendar jo razmeroma redko srečamo kot poklicno usmeritev. Kako vas je pot pripeljala do geologije?

Raznolikost kamnin me je privlačila zelo zgodaj. Spomnim se, da sem že kot fantič spraševal, zakaj so kamni na Hrastnem že po barvi tako drugačni od kamnov v očetovem vinogradu v Rovnicah. Vprašanja o nastanku kamenin so mi postajala vse bolj zanimiva v srednješolskih letih. Najprej so me vznemirjale razlike med kamninami in njihovimi strukturami ter okoljih njihovega nastajanja, med študijem pa tudi uporabna stran vsega tega vedenja: od pridobivanja mineralnih surovin, raziskovanja podzemne vode, vse do podlag za prostorsko načrtovanje in varstvo okolja.

Vaš poklic je zelo povezan z okoljem in ne preseneča, da ste zaposleni na Agenciji RS za okolje!

Na začetku delovne poti sem imel priložnost, pravzaprav srečo, da sem kot mlad geolog lahko spoznaval skrivnosti geološke zgradbe tako rekoč v nedrjih Zemlje – najprej pri raziskovanju zasavskih premogovih nahajališč, izgradnji Karavanškega predora in na številnih drugih raziskovalnih nalogah geološkega zavoda. Že vrsto let pa na Agenciji RS za okolje skrbim za izvajanje programa državnega hidrološkega monitoringa in analiz, ki so potrebne, da lahko ocenimo nacionalno vodno bogastvo oziroma razpoložljive količine podzemne vode v Sloveniji.

Ste zadovoljni s svojo poklicno potjo?

Zgodovina Zemlje je veličastna in zakoni njenega spreminjanja vredni vsega občudovanja. Moje delo pravzaprav povezuje dva temelja okolja: kamen in vodo. Prežet sem s tem področjem, rad sem v naravi in tudi urbana okolja so neke vrste zanimive 'geološke zbirke': tlakovci, portali, stopnišča, spomeniki, fontane, obeliski ... vsepovsod primerki raznolikih okrasnih kamnin s skrivnostmi njihovega nastanka.

Ste si poklicno pot kdaj kako drugače predstavljal?

Pravzaprav ne, čeprav se mi zdi, da je še nekaj področij, na katerih bi z veseljem deloval. Prav gotovo je med njimi tudi področje arheologije in etnologije, pa tudi področje fotografije in novinarstva. Vedno mi je veliko veselje in izziv hkrati napisati članek npr. za Delo v rubriko Znanost, Gostujoče pero ali kaj podobnega. To je pravzaprav gotovo dediščina še iz obdobja pisanja za novinarski krožek šentruperske osnovne šole.

Profesor Jože Zupan se vas spominja kot iskrivega in humornega učenca, ki je znal nasmejati učiteljski zbor. Kakšni so spomini na otroštvo v Šentrupertu?

Ne, ne. Ne bi se strinjal z oznako osnovnošolskega burkeža, četudi sem kdaj nasmejal kakšnega učitelja ali sošolke in sošolce. Zdi se mi, da sem bil pravzaprav poudarjeno kritičen učenec z željo, da svojo kritiko napak, nerodnosti in nepravilnosti okoli sebe posredujem v branje tudi drugim. Ob tem pa sem humor uporabljal predvsem kot prijetnejšo in sprejemljivejšo obliko kritičnega zaznavanja in sporočanja.

Pot vas je vodila stran od domačega kraja. Kako ohranjate stik s Šentrupertom?

Moj dom je Ljubljana, Šentrupert pa je moje otroštvo, moja najstniška mladost in moje izhodišče vsemu, kar je sledilo. Stik s Šentrupertom je čustvena popkovina, so stiki s sorodniki in znanci, obiski pokopališča ... Posebna vez s Šentrupertom pa je glasilo ŠentRUPERT; ne samo da vanj rad pišem, ob vsaki novi izdaji ga od prve do zadnje strani tudi preberem. Pisanje za ŠentRUPERT pa je kar pogosto že nekakšen

'družinski projekt', saj sta sin in tudi hči marsikdaj zelo kritična prva bralca, žena pa temeljita lektorica.

Ljubezen do domačega kraja se kaže tudi v tem, kako zbirate stare fotografije, razglednice in dokumente ter iščete korenine preteklosti. Kje in kako dobite podatke o preteklosti?

Lahko bi rekel, da vsepovsod. Seveda pa je pomembno, da si pozoren, da si dojemljiv in da imaš dovolj raziskovalnega zanimanja. Rad brskam po starinah, vseč so mi pogovori o preteklosti ob pregledovanju starih fotografij, razglednic, porumenelih dokumentov in zelo spontano ob tem nastajajo zapisi o preteklosti ... pa tudi za prihodnost.

Kako vidite prihodnost Šentruperta? Glede na to, da ga zvesto spremljate, gotovo imate vizijo.

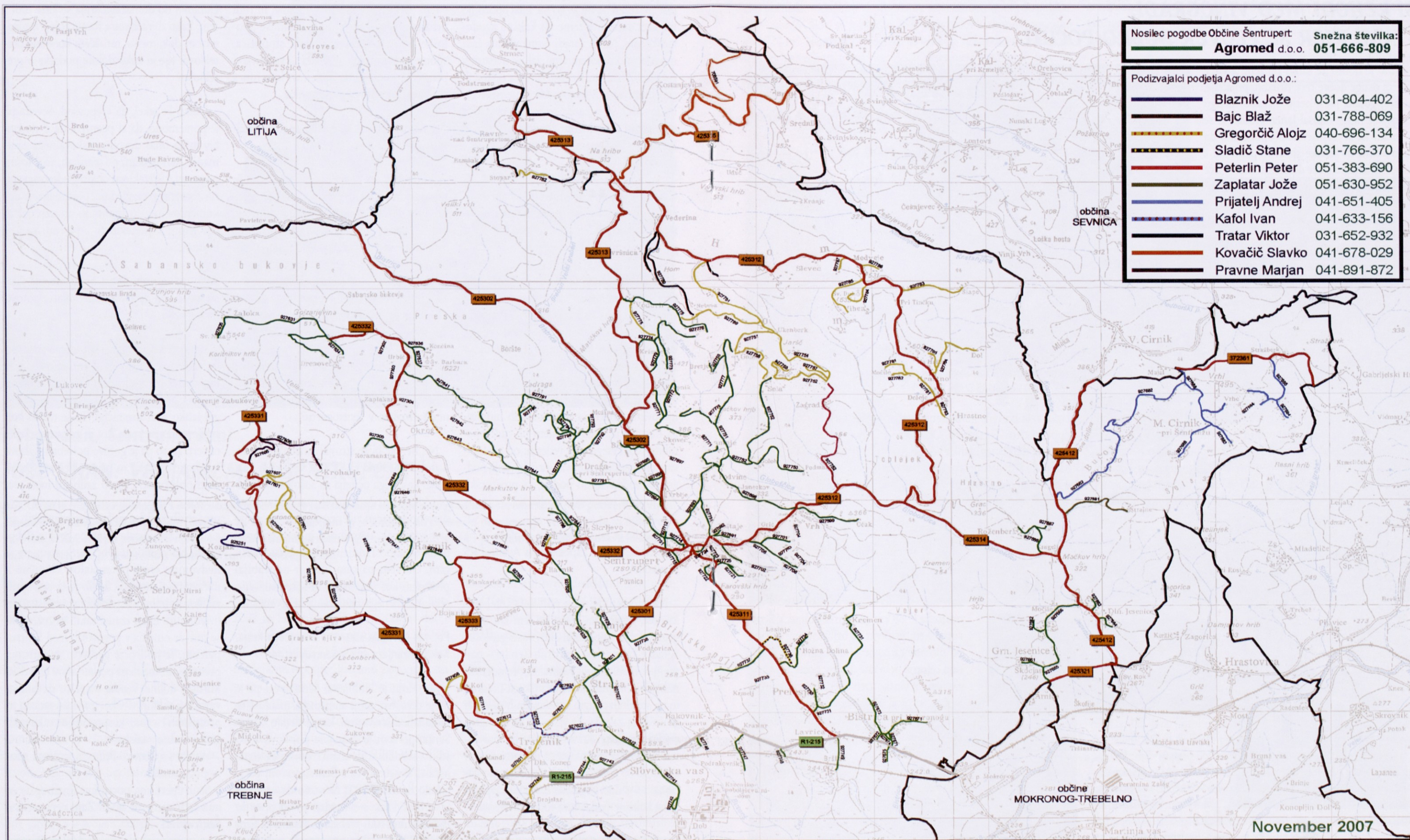
Vizijo nekega kraja – kot vnaprejšnje definiranje zelenih uspehov – morajo kot prvi imeti sami prebivalci tega kraja, kajti edino oni jo v prežetosti z njo ob pametni strategiji lahko tudi uresničijo. To še toliko bolj velja za manjše kraje, kot je na primer Šentrupert. Za to pa je gotovo potrebna njihova odprtost navzven in pripravljenost sprejemati priložnosti ... a ob zadostni meri previdnosti, saj so znani primeri 'uvoza' sicer privlačnih, vendar nadvse neživljenjskih vizij, ki so zato ostale zapisane zgolj v elaboratih. Na območju Občine Šentrupert je nedvomno vrsta potencialov, vključno z naravnimi danostmi, ki jih je iz razvojnih vidikov potrebno še podrobneje raziskati in ovrednotiti. Eden izmed takih primerov, ki se tudi že omenja v pogovorih med Šentrupertčani, je področje geotermije oziroma ocene geotermalnega potenciala v tem delu Mirnske doline. Vendar pa se tu srečamo z vprašanji velikih vložkov pred investicijo in precejšnjih tveganj, ki spremljajo vsako tako geotermalno raziskavo.

Vendar vsi vemo: »Prihodnost je na strani pogumnih!«

Šentrupert ima pogumne, ima bogate in ima tudi pametne ljudi. **Zato verjamem v Šentrupert!**

Mateja Ramovš

Načrt zimske službe v Občini Šentrupert 2007/2008

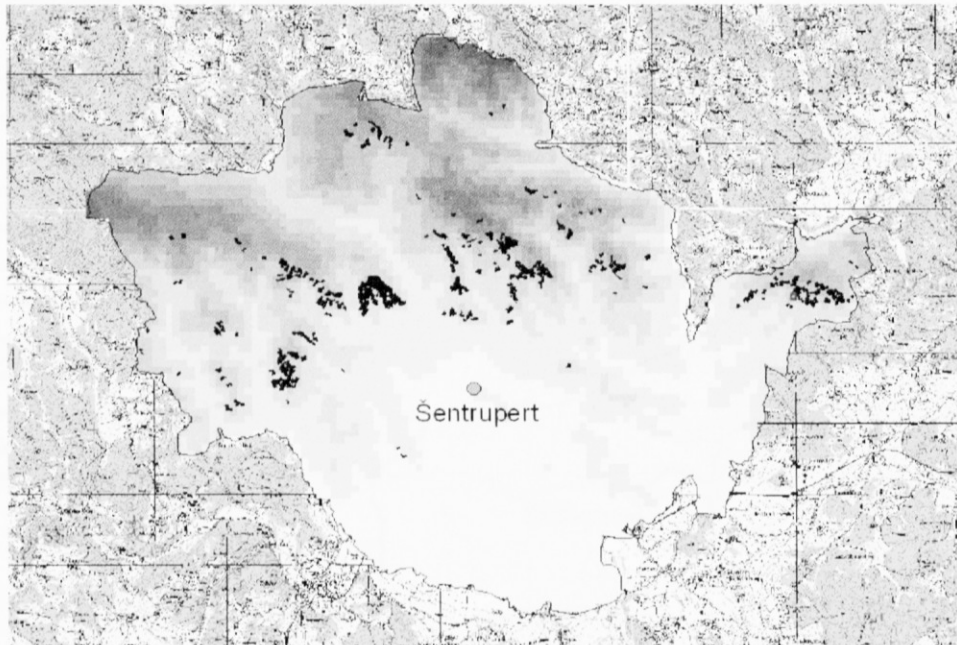
Sprehodi med ...

SPREHODI MED VINOGRADI:

»TAM, KJER SE ČLOVEK DOBRO POČUTI ...«

»Vino je dobro že samo po sebi, a vleče nase še druge dobre reči: družbo, prijatelje, ljubice, godce, ples, petje in vsako drugo veselje,« je nekje zapisal Janez Trdina, ki se ni menil za svetopisemsko opozorilo, da bodo »vino in ženske spravile pametne s tira«. V Šentrupertu že desetletje vino »vleče nase« vinogradnike, ki radi pojejo. Pred desetimi leti so se zbrali in zapeli – nastal je Vinogradniški pevski zbor Šentrupert in veselo pesem iz vinogradov širijo med vesele ljudi.

»Kjer so vinske gorice, tam se človek dobro počuti ...« je nekdo na razglednico Šentruperta zapisal že pred več kot sto leti. Takrat je bilo v šentruperskih vinskih goricah tega »dobrega počutja« verjetno še več kot danes; seveda pa je bilo poleg ostalih trt veliko tudi šmarnice, ki so jo kasneje začeli preganjati kot malokatero rastlino. Še danes se marsikje sliši in prebere, da je pitje šmarnice v večjih količinah zaradi vsebnosti metilnega alkohola povzročalo slepoto in duševne motnje. V takratnih vinogradniških časopisih so bila pogosta opozorila o nevarnosti bejavosti in drugih neželenih učinkov. Po mnenju raziskovalcev te gonje proti šmarnici pa je menda šlo le za načrten boj bogatejših vinogradnikov s cepljeno trto proti revnejšim vinogradnikom,

Razporeditev vinogradov na reliefni karti Občine Šentrupert
(Vir: GURS SURS MKGP)

ki so v želji po večji konkurenčnosti »posvojili« samorodno in bolj odporno trto – šmarnico. Očitno so bili prvi uspešnejši, saj trte šmarnice dandanes zlahka več ne najdeš. Le malo grozdja šmarnice še raste v Šentruperskem gričevju in verjetno je to že prav ... če ne že zaradi bejavosti, pa vsaj zaradi boljšega vina – cvička, enega najbolj svojstvenih vin pri nas.

»Kako je pravzaprav z vinogradi v Mirnski dolini?« sem se vprašal in prve odgovore našel v monografiji geografije Maje Topole o regionalni geografiji porečja Mirne na Dolenjskem (1998). Po njenih analizah naj bi bilo s trto porasle okoli 2,6 odstotka (7,68 km²) Mirnske doline. V Šentruperskem gričevju in hribovju naj bi bilo po njenem 1,62 km² vinogradov, kar je petina celotne površine, ki je v porečju Mirne zasajena z vinsko trto. Neposredno zaledje Šentruperta je po njeni oceni eno najpomembnejših vinogradniških območij Mirnske doline.

Občina Šentrupert ne pokriva celotne geografske enote Šentruperskega gričevja in hribovja, pa tudi z vinogradi se je verjetno v zadnjih desetih letih marsikaj dogodilo. Koliko je vinogradov danes na območju nove Občine Šentrupert?

Pozdrav iz Št. Ruperta.

16/9 1905
Ni napravljen ta kraj, vsaj ga
obdajajo vinske gorice! In kjer
so vinske gorice, tam se človek
dobro počuti! Tvoj
Šentrupert

Razglednica Št. Ruperta iz leta 1905 (iz zbirke J. Uhan)

Najnovejše podatke (november 2007) o tem je moč dobiti na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP), kjer imajo zelo ažurno evidenco rabe kmetijskih zemljišč. Lotil sem se pregleda tistega, zaradi česar se človek »dobro počuti« - vinogradov. Znotraj občinske meje, ki je dostopna na statističnem uradu Republike Slovenije (SURS), se je znašlo 283 vinogradov s skupno površino 692.724 m². Najmanjši vinogradi so veliki le nekaj deset kvadratnih metrov, največji pa merijo kar nekaj deset tisoč kvadratnih metrov.

Glede na celotno površino predstavljajo vinogradi malo, skoraj neznatno površino, vendar so dragoceni, saj bi bil Šentrupert brez vinogradov na svojih pobočjih drugačen, revnejši. Po Pavčkovu bi lahko rekli, da je tudi Šentrupert lep in srečen: ima vinograde. Šentrupert pa ima tudi dobre vinogradnike, take, ki znajo z vinom in dvigujejo kulturo pitja ... in petja.

Jože Uhan

DOMAČA HIŠNA IMENA

Boltetov mlin na Dolenjih Jesenicah

Ime Boltetov mlin je udomačen izraz za mlin, katerega lastniki so bile tri generacije družine Strmole, sedaj pa sta lastnika Lili in Jani Weber, ki vzorno skrbita, da bi mlin ostal v spomin na čase, ko so pridelovalci pšenice, rži, ječmena, koruze, prosa in ajde iz številnih vasi v okolici Dolenjih Jesenic vozili žita v mlin z voli, le redki pa tudi s konji. Mlin je dolga leta poganjala voda iz Jeseniščice. Ob tem potoku so bili v preteklosti trije mlini, ki so jih domačini dobro poznali, poimenovali pa so jih z narečnimi imeni: Kraguljev malen, Boltetov malen in Mlinarjev malen.

Začetek mlinarstva v Boltetovem mlinu je bil v začetku druge polovice devetnajstega stoletja. Takrat je bila manjša hiša z mlinскими prostori in napravami, zgrajena leta 1863, po prvi svetovni vojni pa je bila še dozidava večjih bivalnih prostorov in obnavljanje gospodarskih poslopij.

Boltetova Dragica

V mlinu so bili trije pari mlinskih kamnov:

- za bela žita (pšenica)
- za koruzo, črna žita (rž, ječmen, ajda).

Bile pa so tudi stope za pripravo prosene kaše, ričeta in stopanje ajde – le-ta se je mlela in spreminjala v moko šele, ko je bila ostopana. Ajdovi žganci so bili namreč v tistih časih zelo dragocena hrana, podobno pa tudi ajdov kruh.

Ko je bila Jeseniščica polno vodnata, sta v mlinu hkrati delovala dva para mlinskih

kamnov, v sušnih obdobjih leta pa se je delovanje mlina kdaj tudi ustavilo. Ker so električno napeljavo Dolenje Jesenice dobile že leta 1939, je takratnemu lastniku mlina in posestva Ignacu Strmoletu uspelo dobiti elektromotor, ki je poganjal mlinske kamne, kadar v potoku ni bilo dovolj vode.

Družina Strmole pa se ni ukvarjala samo z mlinarstvom, ampak tudi z vzrejo prašičev in govedi. Poljedelstvo pa je bilo usmerjeno predvsem v pridelovanje krmilnih rastlin za prašiče in govedo.

Čeprav so bile v družini Strmole vojne tragedije tako v prvi kot v drugi svetovni vojni, je vdovam in otrokom pokojnih mož in očetov uspelo razvijati mlinarstvo ter kmetovanje, da se je tradicija uspešno razvijala in ohranila vse do leta 1980, ko je mlinarstvo v Boltetovem mlinu povsem prenehalo in so mlin ter gospodarska poslopja ostali samo še kulturni spomin na čase, ki jih več ni.

Boltetov mlin je bil 19. decembra 2003 vključno z gospodarskimi poslopji razglašen kot kulturna dediščina.

Jaz pa sem vesela, ker lahko tudi ob novih gospodarjih pridem v nekdanji dom kot domov.

Dragica Štojs, rojena Strmole – Boltetova Dragica

Koromandija

*Ljudsko izročilo pravi:
Indija Koromandija,
kjer se cedita mleko in med,
za vsakim grmom se potička smeje.*

Okrog leta 1950 je bil v Čitanki za osnovno šolo v tretjem in četrtem razredu polstrani dolg zapis s pravljničnim pridihom opisovanja o Indiji Koromandiji. Naša domačija na Okrogu se je že tedaj imenovala **Koromandija**, včasih, v šali, pa tudi **Indija Koromandija**. Spomnim se, da nisem bil nič jezen, ampak vesel in ponosen, ko so me sošolci klicali **Koromandovček**.

Ime Koromandija je staro največ dvesto let. Dovolj, da je domačija samo s približno desetimi hektari zemlje zabeležena pod tem imenom v vseh podrobnejših zemljevidih in specialkah. Ime je navedeno tudi v Atlasu Slovenije kot edini kraj s tem imenom v Sloveniji. Prej se je ta del vasi Okrog imenoval Gole njive. Približno v času od 1820 do 1900 pa se je nastanek tega imena Koromandija, dela Golih njiv, ustvarjal z usodo enega samega človeka, ki se ga je držal vzdevke Koroman, kakor tudi njegovih prednikov, ki so na tej domačiji pred njim živeli. Pisal se je France Martinčič, rojen pa je bil 15. decembra 1836. Kot mlad fant je bil vpoklican v avstro-ogrsko vojsko in sodeloval v bitkah, ki jih je v tistem času bojevalo avstrijsko cesarstvo. Na kmetiji so ostali njegovi dve sestri in starši. France je imel pred

su Slovenije kot edini kraj s tem imenom v Sloveniji. Prej se je ta del vasi Okrog imenoval Gole njive. Približno v času od 1820 do 1900 pa se je nastanek tega imena Koromandija, dela Golih njiv, ustvarjal z usodo enega samega človeka, ki se ga je držal vzdevke Koroman, kakor tudi njegovih prednikov, ki so na tej domačiji pred njim živeli. Pisal se je France Martinčič, rojen pa je bil 15. decembra 1836. Kot mlad fant je bil vpoklican v avstro-ogrsko vojsko in sodeloval v bitkah, ki jih je v tistem času bojevalo avstrijsko cesarstvo. Na kmetiji so ostali njegovi dve sestri in starši. France je imel pred

Jožefa Lampret, rojena Golob, mamina mama

odhodom v vojsko zalo dekle, ki pa ga ni dolgo čakala in se je poročila z drugim. Po nekako desetih letih je France prišel domov, a je bil precej postaran in spremenjen. Na obrazu je imel brazgotino in trdo nogo v kolenu. Ker je bil močne postave, je zaradi te invalidnosti okorno deloval. Tedaj se je govorilo, da je s seboj prinesel precej cvenka. Medtem ko ga ni bilo doma, so mu umrli starši, ena sestra se je poročila, drugi sestri pa je France dokupil manjšo kmetijo na Okrogu, kjer se še danes pravi Baničeva zidanica. France se je tudi sam poročil z Jožefo Repovž, rojeno 20. marca 1825 na Selcah 5 pri Dolah; vendar mu je žena kmalu umrla. Datuma njene smrti ni, kar pa morda ni čudno, saj so bile v tistem času prisotne mnoge zelo pogubne bolezni. Zatem je France začel živeti svojevrstno življenje. O svojem služenju cesarju ni delal zgodb, predvsem pa ni rad govoril o tem. Zaradi poškodovanega kolena in prezeblih nog je nosil posebne cokle, ki jih je sam izdelal. Za obdelovanje kmetije je najemal dninarje, če je bilo to potrebno. Dobival je invalidnino, zato je lahko pomoč dninarjev tudi plačeval. Vedno je imel samo enega, zelo močnega vola, ki mu je oral njive, ni jih pa veliko obdeloval. Da je lažje kmetoval, je imel večje število ovc in koz, ki so same popasle travnike in tako ni bilo treba kositi. Kmetijo, zdajšnjo Koromandijo, sta v preteklosti sestavljali dve kmetiji. Kako in kdaj sta se združili, ni znano.

Ko sem hodil v osnovno šolo in skupaj z bratom Ivanom pasel živino, so bili še vidni

ostanki te druge kmetije – hiše in hleva. Hlev je bil izredno zanimiv, ker je v notranjosti izvirala voda. Tu, v tem hlevu, je France Martinčič – Koroman držal svojo drobnico in vola, da mu ni bilo treba kako drugače skrbeti za napajanje živine. Zgradil si je tudi velik čebelnjak in prideloval med. Kruh je sam pekel in ustvarjal tako imenovano koromansko potico, saj je dninarjem za malico poleg kruha postregel še z medom. Včasih, če je mama - dninarica šla v tako imenovani tabrh v bližino svojega doma, so navadno šli z njo tudi otroci in kaj pomagali pri delu. Ti so bili še najbolj veseli stričevega kruha, namazanega z medom, in oni so ga krstili za koromansko potico. France je delal tudi sir iz kozjega mleka. S svojimi dobrotami ni nikoli skoparil. Ker možak ni rad veliko govoril, je zaradi svojega videza in darežljivosti deloval nekoliko skrivnostno, hkrati pa pravljeno – predvsem za mlajše. Zato ni nič čudno, da se je zaradi njegovega nadimka Koroman kmetija poimenovala kar **Koromandija** in se je to ime tako uspešno prijelo tudi naslednjih rodov.

France Martinčič (Koroman) je umrl 20. marca 1907. Kmetijo je moj ded France Lampret odkupil od njegove sestre, ki je nekaj let pred smrtjo skrbela zanj.

France Lampret (1864 – 1943) se je rodil na Muljavi pri Stični; torej je bil sorodnik Lampretovih iz tega kraja. V otroških letih je pri Golobovih v Dragi pri Šentrupertu služil za pastirja, kasneje za hlapca, poročil domačo hčer, z njeno doto in nekaj prisluženega denarja pa kupil precej zadolženo

kmetijo na Veseli Gori. Rodilo se jima je pet hčera in en sin. France Lampret je bil zelo priden in iznajdljiv človek. V takratnih časih je bilo na Veseli Gori preko celega leta zelo živahno – romanje na Veselo Goro, sejmi. France je odprl gostilno, spretno kmetoval in dokupil še tri druge kmetije, med njimi tedaj že imenovano Koromandijo; premoženje je kasneje razdelil med svoje hčerke, sin pa je ostal na Veseli Gori. Koromandijo so več let precej obdelovali tako, da sta se menjavala dva člana družine na teden, obdelovali so njive, redili živino in prodajali pijačo romarjem, sejmarjem, ki so prihajali tudi iz Gabrovke in drugod, usmerjeni na romanje ali sejme na Veseli Gori. Ko se je moja mama Angela Lampret (1904 – 1983) poročila z mojim očetom Ivanom Odlazkom (1911 – 1952), doma tudi z Vesele Gore, sin mežnarja Franceta Odlazka na Veseli Gori, je kmetijo na Koromandiji France Lampret izročil mlademu paru - vsakemu polovico.

Odlazkovi z Vesele Gore, kjer je bil moj oče doma, so bili dolga leta mežnarji in ključarji cerkve na Veseli Gori. Moj praded naj bi po verodostojnem pripovedovanju prišel s Češke še z nekaj duhovniki med največjim razvojem romarske poti na Veseli Gori za časa vladavine Avstro-Ogrske. Na Češkem ta priimek še vedno obstaja.

Moja mama Angela Odlazek je na Koromandiji tako rekoč preživela vse svoje življenje, tudi samostojna gospodarica je bila najdlje, saj je moj oče zaradi bolezni umrl že v 41. letu starosti. V pomoč sva ji ostala brat Ivan v enajstem letu in jaz, star komaj

devet let. Ni bilo lahko, saj takrat ni bilo današnje mehanizacije. Moja mama je bila pridna, ljubeča, vendar stroga; to je zahtevala tudi od naju dveh. Rad se spominjam mame in časov našinega skupnega odraščanja z bratom Ivanom. Zelo sem si želel, da bi imel tudi sestro, a je ni bilo. Časi takoj po drugi svetovni vojni niso bili rožnati. Kruha in drugih dobrot je bilo zelo malo ali nič, denar pa je bil samo za davke. Še dobro, da obvezna oddaja ni dolgo trajala, sicer si ne predstavljam, kako bi bilo. S trdim delom, z orodjem, kakršno je bilo v tistem času na razpolago pri opravljanju kmečkega dela, smo zdržali in obdržali Koromandijo, vredno svojega imena.

Po mamini smrti je kmetijo prevzel brat Ivan (1940 – 1997); nekaj let je gospodaril, a – žal – veliko prezgodaj umrl.

Kakor ljudje doživljamo prijazne in manj prijazne čase, se z našim okoljem podobno dogaja. Želja in upanje pa vedno obstajata, da temni oblaki nikoli ne trajajo predolgo.

Vse, kar se je dogajalo pred približno 1950. letom, so mi pripovedovali moja mama in drugi ljudje. Nekaj podatkov sem dobil tudi v župnišču v Šentrupertu.

Da je ime **Koromandija** med ljudmi tudi širše po naši domovini poznano, je veliko pripomogla **Steklasova pohodna pot**, seveda tudi **gugalnice** pripomorejo, da si pohodniki kraj zapomnijo. Pred leti je o Koromandiji naredila radijsko oddajo novinarka Valči Ravbar – v sodelovanju z novinarskim krožkom na OŠ dr. Pavla Lunačka.

Verjeti je, da se bo uspešna pot imena Koromandija nadaljevala tudi v prihodnje.

Kropenška Tilka

Pri nas se po domače reče: Pri Kropenških.

To je staro hišno ime, poznano daleč naokoli. Kadar se komu predstavim z imenom in priimkom, me marsikdo ne pozna, ko pa povem še domače hišno ime, se pa takoj spomni, kdo sem in kje živim.

Obstaja pa zelo star zemljevid, kjer je razvidno, da se je že v davnih časih naši kmetiji z okolico reklo: Kropnik; tako je tudi napisano na zemljevidu. Večkrat me kdo sprašuje, zakaj se tako pri nas imenuje domače hišno ime. Naša kmetija se nahaja v kotlini, z grički, zaprtimi s treh strani. Odprta je le proti jugu. Tako vanjo ne zapiha ne burja in ne severni veter, le jug jo prevetri. Poleti je tu zelo vroče in soparno – kot v kotlu, kjer se kuha voda, vre krop. Počutiš se kot v kropu – od tod pa tudi ime Kropnik.

Kolikor mi je uspelo izvedeti, se je s tem hišnim imenom imenoval že moj pradedek Johan Golob, njegov sin Janez Golob, rojen 1847, in moj oče Franc

Moja mama ob stari hiši

Naša družina, še brez mene - okrog leta 1935

Tone Odlazek

Golob, rojen 1899; vsi so bili rojeni na tej domačiji.

Na mestu, kjer zdaj stoji naša hiša, je bila v času mladosti mojega očeta še zelo skromna hišica. Zidana je bila iz kamna in ilovice. Imela je čisto majhna okna, črno kuhinjo in je bila krita s slamo. Prej je bilo okrog hiše bolj malo zemlje. Moj dedek Janez Golob pa je kupoval parcelo za parcelo in večal domačijo, ki jo je nasledil moj oče.

Leta 1921 se je moj oče poročil z Leopoldino Okrošček z Okroga. Rodila se jima je pet otrok, med njimi sem bila jaz, Tilka, najmlajša.

Kmalu po poroki sta oče in mama začela zidati novo hišo. Ta se je po velikosti bistveno razlikovala od prve. Imela je večja okna, pokrita pa je bila že z opeko. Oče je bil izredno delaven; znal je delati z lesom – tesati železniške pragove, tesati in izdelati ostrežje za hiše, skednje, drvarnice, hleve, tudi sode za vino in drobne posode za v klet je znal

Starši, sestri in jaz

narediti. Seveda je bil tudi mojster v izdelovanju kmečkega orodja, kot so grablje, kosišča in tudi preše za stiskanje grozdja.

Mama je umrla že v moji šolski dobi, leta 1959 pa je umrl še oče in domačijo je prevzela moja sestra Milka Golob. Dve leti kas-

neje pa sem se jaz poročila s Stanetom Gorencem in odšla sem od doma. Zgradila sva novo hišo, a sva se kasneje vrnila na moj rodni dom Kropnik. Okoliščine so namreč tako hotele, da sva svojo hišo prodala in 1978 prevzela domačijo, ki nama jo

je darovala moja sestra Milka, ki je zdaj že tudi pokojna.

Ko sva prišla midva na Kropnik, se je menjal priimek. In še danes, čeprav se pišemo Gorenc, se še vedno tudi reče: Pri Gorencvih v Kropniku.

Tilka Gorenc, Kropenška Tilka

Pri Lukatovih

Vse se je začelo pred skoraj sto leti, ko se je k Jeričevim na Trstenik 23 priženil Luka Jerovšek. Luka Jerovšek je sicer prišel iz Vodice na Gorenjskem. Njegov pravnuk Anton, zdajšnji gospodar Lukatove domačije, domneva, da ga je (za tiste čase zelo) dolga pot v naše kraje prinesla zaradi kakšnega izmed sejmov na Veseli Gori ali pa romanje po božji poti. Ko je Luka Jerovšek prišel na domačijo, so vaščani Jeričevo domačijo poimenovali Lukatova. Od takrat se je pri hiši vedno reklo Pri Lukatu. Hišno ime se je obdržalo do danes, čeprav je pri hiši že od vsega začetka priimek Jerovšek.

Z Lukovim prihodom je tam že stal kozolec toplar, ki ga lahko pri Jerovških še danes vidimo. Na njem se bohoti letnica 1795 in po pripovedovanju Antona Jerovška je ta kozolec najstarejši v dolini, starejši tudi od znanega toplarja na Bistrici. Kozolec je zaščiteno kot kulturna dediščina – Občine Šentrupert.

Andrej Jerovšek, oče Antona Jerovška

Gospodarja Luka Jerovška je nasledil njegov sin Jože, ki se je zgodaj poročil in imel kar petnajst otrok. Jože Jerovšek se je prvič oženil pri sedemnajstih letih, nato pa še enkrat. Gospodaryl je kar šestdeset let. Po njegovi smrti ga je nasledil sin Andrej, ki je bil po poklicu kovač. Štiri leta potem, ko je prevzel kmetijo, pa je bil v vojni ubit. Ker nihče izmed sinov še ni bil zrel za prevzem kmetije, je pri Lukatovih naslednjih petindvajset let gospodarila Alojzija, Andrejeva žena in mati mojega pripovedovalca Antona.

Zdaj na kmetiji gospodari Anton Jerovšek, ki pravi, da mu ljudje še vedno pravijo kar Luka. To hišno ime se je njihove kmetije tako trdno oprijelo, da je v evidenci kmetij uradno registrirana kot Lukatova kmetija. Anton Jerovšek verjame, da se bo to hišno ime tudi obdržalo.

Po pripovedovanju Antona Jerovška zapisala **Mateja Ramovš**

Pri Repovževih

Včasih so se ljudje med sabo veliko bolj naslavljali z domačimi hišnimi imeni kot pa s pravimi priimki. Gledano z današnjega stališča je bila to velika vrednota, saj ohranjanje domačega hišnega imena spodbuja k zavedanju svojih korenin in obuja spomin na prednike. Tradicija domačih hišnih imen pa v sodobnem času počasi tone v pozabo.

Tako se tudi hišno ime Repovž v Kamnju številka 14 počasi zamenjuje s pravim priimkom današnjega gospodarja Jožeta Ramovša. Ljudje se vedno manj odpravljajo k Repovževim in vedno več k Ramovševim.

Pred letom 1923 so na tem naslovu stanovali Vodiškovi, ki so se v Kamnje najverjetneje preselili s Štajerske in kupili hribček nad Šentrupertom. Pri Vodiških v Kamnju so imeli dve hčeri, Marijo in Rozalijo, preživljali pa so se s kmetovanjem.

Ker so Vodiškovi imeli le dve hčeri in ni bilo moškega naslednika, je bilo jasno, da bo dedovala ena izmed hčera in da bo k hiši zet prinesel tudi nov priimek. Starejša Vodiškova hči Marija se je tako leta 1923 poročila s Francem Repovžem, ki se je v Kamnje priženil iz Drage. S sabo je prinesel tudi nov priimek – Repovž. Ljudje so se ga tako zelo navadili, da, predvsem starejši, še danes pravijo, da je Kamnje št. 14 pri Repovževih.

Leta 1924 se je Mariji in Francu Repovžu rodila hči Marija, nato pa še dve hčeri –

Rozalija in Ana ter sin Franci. Tako sta Franc in Marija Repovž ustvarila družino, skupnost ljudi, ki jih veže skupna kri in pa domače hišno ime – Repovž.

Pri Repovžu se je marsikaj zgodilo; edini sin Franc je s sedmimi leti umrl zaradi davice. Hči Ana je po smrti očeta Franca pri svojih 20 letih obolela na pljučih in zato jo je mama Marija poslala k znanec na Gorenjsko. Tam je spoznala svojega moža in se naslednje leto tudi poročila na Gorenjsko. Najstarejša Marijina in Francetova hči Mici se je poročila z Jožetom Ramovšem, ki se je v Kamnje priženil z Vihra. Zanimivo, a v tem primeru zet ni spodrinil domačega hišnega imena. Obdržalo se je hišno ime Repovž, kar je morda malo nenavadno, sej je bilo sicer v navadi drugače – večkrat je priženjeni zet s sabo prinesel tudi novo hišno ime. Konec koncev je bilo tako tudi s Francem, ki je v prejšnji generaciji k hiši prinesel hišno ime Repovž. Mici in Jože sta imela pet otrok, pri ustvarjanju družine in vzgoji pa jima je pomagala Micina sestra Rozalija, ki se je kasneje, ko so otroci odrasli, za 16 let odpravila za zaslužkom v Avstrijo.

Pisano življenje pri Repovževih so redno popestrili ljudje, ki so prihajali skozi široko odprta vrata. Hiša je bila vedno polna sosedov in prijateljev. Pogosto je k Repovževim prišel tudi kakšen trgovski pot-

France Repovž z ženo Marijo in hčerko Mici

nik in je bil vedno lepo sprejet in pogoščen. Tako Repovževa Marija kot tudi njena hči Mici sta lepo sprejemali tudi taberharje in reveže, za katere se je vedno našla hrana.

Mici Ramovš je bila izredno blaga. Čeprav je bila krhkega telesa, se je vedno pojavila med krvodajalci – pomagala je tako, da je nešteto krat dala svojo kri. Blag je tudi spomin na Jožeta Ramovša – še muhe ne bi ubil.

Zdaj na kmetiji gospodarji sin Mici in Jožeta – Jože Ramovš, z njim pa se počasi uveljavlja novo hišno ime – Ramovš. Še vedno pa so živi spomini na Repovžovo domačijo.

Vseeno pa je ime Repovž še vedno dobro poznano, še posebej med ljudmi, ki so se pri Repovževih kdaj ustavili.

Ker je veja Repovževih živela tudi v Dragi, kjer je Jožetov brat Marjan zgradil nadomestno hišo, je zanimivo, da posamezniki tudi Marjanovi ženi Slavki – moji mami – kdaj rečejo Repovževa Slavka.

Še en dokaz več, da to hišno ime ne bo kar čez noč izumrlo.

Po pripovedovanju očeta Marjana in pratete

Anice zapisala **Mateja Ramovš** – vnukinja Mici in Jožeta Ramovša.

Mici Repovž in Jože Ramovš sta se poročila

Pri Žnedarjevih/ Hostnkovih na Bistrici

Žnedarjeva/Hostnkova Nežka se je letos poslovila v 99. letu starosti

S Francijem sva pred več kot sedemintridesetimi leti kupila pralni stroj. Trгоvec ga je dostavil na dom in ga zložil pred vrata, ker naju ni bilo doma.

Stroj je bil v kartonski škatli; ti-stega dne sem prva prišla domov. Seveda me je zanimalo, kakšen je stroj, zato sem takoj odstranila karton. Na kartonu pa je z otroško pisavo pisalo: Za Žnedarjevega Francija. Vprašala sem moževe starše, kaj to pomeni in kdo je to napisal; nihče ni vedel. Kasneje pa se je Francijeva mama spomnila, da je po dvorišču skakal sosedov Polde. Mama in teta (mamina sestra) pa sta mi povedali, da se je pri njih reklo Pri Žnedarjevih, pisali pa so se Tratar. Mamin in tetin oče je bil krojač – 'žnedar'. Šival je za ljudi iz vse šentruperske fare. Tudi iz Šentjanža in Cirknika so k njemu nosili šivat. Pri hiši pa so prodajali tudi tobak – to je največkrat opravljala Francijeva mama Nežka. Imeli so zelo malo njiv in travnikov, zato sta mama

Nežka in teta Mici v mladosti veliko hodili v 'tabrh' k bogatim kmetom v vasi. Vsi so jima rekli: Žnedarjeva Mici in Žnedarjeva Nežka.

Pred začetkom druge svetovne vojne pa se je Nežka poročila s Francetom Bartoljem iz Kamnjanja nad Šentrupertom; pri njih pa se je doma reklo Pri Hostnku.

Tako so nekateri vaščani imenovali mamo Nežko in teto Mici Žnedarjevi, nekateri pa tudi Hostnkovi. Francijev oče je bil po vsej dolini poznan kot kolar; izdeloval je lesene vozove in sode. K njemu so prihajali ljudje od blizu in daleč. Tako se je hiše oprijelo tudi ime Hostnkov.

Še danes nas vaščani imenujejo po domače – nekateri nam pravijo Žnedarjevi, drugi Hostnkovi. Tako so se navadili starejši, mlajši pa nam zato tako pravijo, da ločijo Bartoljeve, saj je v vasi kar precej družin s priimkom Bartolj.

Olga Bartolj

Hostnkov France pred starim gospodarskim poslopjem

Kulturni in šolski utrip

V objemu besed

PREDSTAVITEV KNJIGE BARICE SMOLE REKA SLEZENASTE BARVE

Barica Smole, rojena na Prevaljah, živi v Trebnjem, je pisateljica (– dokončala je povest Josipa Jurčiča iz viteških časov Janez Gremčič in napisala tri knjige kratke proze: Katarina, Igra za deset prstov, Kamendan), prevajalka in publicistka. Poleg nagrad na anonimnih literarnih natečajih za kratko prozo je prejela nagrado za radijsko igro na Radiu Trst. Je pa tudi članica uredniškega odbora založbe GOGA in literarne revije RAST.

Tako nekako bi se glasil pisateljčin uradni CV v skopih besedah, ki nam lahko služijo kot odskočna deska v skok v reko njenega pripovednega sveta. A Šentrupercani smo imeli ta privilegij, da smo lahko Barico

Smole spoznali tudi v živo, in sicer na predstavitvi njene zadnje knjige Reka slezenaste barve, ki je potekala v petek, 19. oktobra, v OŠ dr. Pavla Lunačka Šentrupert. Pot do knjige nam je polepšal prof. Jože Zu-

pan kot povezovalc predstavitev, svoje doživljanje ob branju njene knjige pa nam je v poglavljeni esejistični obliki posredoval prof. Ivan Gregorčič. Popoldne sta nam v duetu glasbeno obarvala flavtist Boris Bizjak ter klarinetist Boštjan Dimnik, z nami pa je bila tudi avtoričina hčerka Maja Smole Dordević, ki je zasnovala književno naslovnico različnih avtorjev.

Seveda pa je bila v središču pozornosti obiskovalcev predstavitve sama pisateljica, polna notranje globine, ki se odraža preko besed. Sama pravi: »Beseda je vse; če je nimaš, ne veš niti tega, kje si se izgubil, in še manj, kje se boš našel.« Daje vtis Ženske z veliko začetnico, za katero je značilna pokončna drža; ne slepomiš, stvari pove naravnost in iskreno, pa naj bo s poetičnimi, kot reka vijočimi se dolgimi stavki, ali pa na kratko in precizno, skupaj z dozo inteligentnega humorja, s katerim nas je nasmejala pri odgovarjanju na zastavljena vprašanja. Z branjem odlomkov iz svoje knjige nas je prepričala, da se splača seči po njej – primeren čas prihaja ravno sedaj, ob dolgih zimskih večerih. Da pa bi vtis o knjigi dobili tudi tisti, ki jih na predstavitvi ni bilo, navajam besede avtorice spremenjene besede Marije Mercina:

»Reka slezenaste barve v besedilu Barice Smole je spremenljivo in neulovljivo lepa. Njeno počas-

no gibanje se sinestetično obarva zeleno, potem zadiši ... Teče težko in počasi, ujeta se zaganja v jez in poganja žago. Včasih podivja in poplavlja, drugič se izsuši in pokaže blatno strugo s svojimi do takrat skritimi bitji. Nato ponikne. Prej pa je doma v prostoru pripovedovalke, pravzaprav daje zvočnost in barvo celotnemu besedilu. Ob njej zraste bogat besedilni svet – otroštvo doraščajoče deklice, prvoosebne pripovedovalke, tik preden stopi čez oslovski most, kot menda pravijo času med otroštvom in mladostništvom.«

Barica Smole v črtici Vonji iz predstavljene knjige zapiše: »Mogoče voda nima spomina, samo jaz ji ga pripisujem.« Vendar pa najnovejša dognanja iz sveta znanosti dokazujejo, da voda ima spomin. (Tako denimo Japonec Masaru Emoto v knjigi Sporočilo vode podaja svoje izsledke, ki so plod dvanajstletnega raziskovalnega dela: s fotografijami je dokazal, da je voda sposobna shranjevati ne samo informacije, ampak tudi čustva in zavest.)

Znanost torej dokazuje to, kar je Barica Smole zaslutila intuitivno: da je bila reka slezenaste barve njena spremljevalka skozi leta odraščanja in da je zato tiha priča časa, ki je že odtekel. A ona je našla način, da ga zaustavi: pisanje.

Andreja Udovč

»DA NOČ NE BI NIKOLI MINILA ...«

Skupina Cantamus je že stalnica na domačem kulturnem prizorišču; in vendar jim uspe vedno znova presenetiti z lepo zvonečimi glasovi, izbiro repertoarja in s prijateljskim vzdušjem, ki ga znajo ustvariti na svojih koncertih. V takšnem duhu se je odvijal tudi njihov zadnji koncert na Mirni v začetku novembra, kjer so člani skupine Cantamus nastopili skupaj s spremljevalno skupino. Da bo tokrat koncert na Mirni v dvorani Partizan, so se odločili zato, ker so tako želeli pokazati svoje prijateljstvo do spremljevalne skupine – njeni člani so Mirnčani. Prav prijateljstvo je bila tista ključna beseda, ki je povezovala koncert v eno oziroma predstavljala njegovo rdečo nit. Ali, kot to izpove ena izmed pesmi, ki smo jo slišali na koncertu:

»Največja želja je bila,
da noč ne bi nikoli minila,
da leta bi tekla,
vendar ostali bi skupaj vsi – dobri prijatelji.«

Da je želja iskrena in da sporočilo v takšnem duhu dojemajo tudi poslušalci, je dokazovala polna dvorana in bučen, topel aplavz, ki je pospremil konec koncerta. Sicer pa smo slišali najrazličnejše popevke, od avtorskih (Jutro na dlani, Čakam, Nekaj je v zraku in Vem, ne smem), slovenskih popevk (Utrinek, Pridi, polepšaj mi ta dan, Zato sem noro te ljubila, Ljubim te, Čez Sušarski most), kreslinčic Rulet in Dekle moje, pojdi z menoj – pa do angleške No Need to argue in zimzelene Tears in Heaven Erica Claptona.

Še en koncert Cantamusa s spremljevalno skupino torej, ki se nam je vtisnil v spomin; ponovno pa bomo njihovo petje lahko poslušali v prihajajočih prazničnih dneh, ko nam bodo s svojim ubranim petjem polepšali božično mašo.

Andreja Udovč

S PESMIJO OB DESETLETNICI

V Šentrupertu je bilo že pred obletnico Prešernovega rojstva, imenovano Ta veseli dan kulture, praznično vzdušje. K temu je pripomogla desetletnica Vinogradniškega pevskega zbora Šentrupert. Razumljivo je, da počastitev ne more biti drugačna kakor s koncertom – na katerega se, kot se spodobi, povabijo tudi gostje – prijatelji. Jubilanti so imeli srečno roko, saj je njihova pesem ob moški pevski skupini Kraški dom iz Repentabra ter glasbene družine Gramc iz Krškega ob povezovanju pevca Nika Borštnarja kar dve uri polnila telovadnico OŠ dr. Pavla Lunačka Šentrupert. Zveza kulturnih društev Trebnje, ki deluje za vse tri občine, pa je priložnost izkoristila, da sta vodja Območne izpostave Mojca Femec in Jože Zupan, član sveta OI Trebnje, pevcem, ki pojejo več let, podelila Gallusova priznanja – najvišje priznanje za ljubiteljsko petje.

Pevski zbor vinogradnikov Šentrupert pa se je s simboličnim darilom – vinskim vrčem v unikatni izvedbi keramičarke Irene Blaznik – zahvalil vsem najpomembnejšim podpornikom. Priznanja in čestitke pa so bile namenjene tudi jubilanu; počastil jih je župan Rupert Gole, vodja izpostave Javnega sklada za ljubiteljske dejavnosti – območna izpostava Trebnje Mojca Femec, pevci pa so se tudi razveselili zapoznelega, a iskrenega darila v izvedbi snemalca Janeza Janežiča – dobili so posnetek ob petletnici zbora!

Vsaka okrogla obletnica pa je hkrati tudi priložnost, da se oceni prebojena pot; o tem sem se pogovarjal s sedanjim predsednikom Zbora Jurijem Bizjakom.

Preden odgovoriva na vprašanje, kako se je začelo, je verjetno potrebno spregovoriti tudi o Vinogradniškem društvu Šentrupert, saj z njim vseskozi sodelujete z roko v roki.

Dobitniki Gallusovih priznanj: Janez Žibert, Anton Kotar, Roman Prijatelj (bronasto priznanje), Milan Grebenc (srebrno priznanje), Jurij Bizjak, predsednik zbora, bronasto priznanje, zlati priznanji pa sta dobila Niko Borštnar (povezovalc koncerta) in Milan Brcar, ki poje od vsega začetka; foto M. Femec

Društvo vinogradnikov Šentrupert ima tradicijo, saj ne združuje samo vinogradnikov iz Občine Šentrupert, pač pa tudi širše. Hkrati pa je od vsega začetka veliko razumevanja, saj naša prizadevanja moralno in materialno podpira – od nekdanjega do sedanjega predsednika.

In kako je vzniknila pobuda, da bi se ustanovil pevski zbor?

Na pobudo nekaterih članov Društva vinogradnikov Šentrupert je vzniknila zamisel, da bi imeli svoj pevski zbor – saj je ob vsakem druženju tudi pesem. Najbolj aktiven je bil Jože Brcar, ob sebi je imel še nekaj somišljenikov, ki so mu pritrjevali – to so bili Ivan Vovk, Nace Kraševac, Jože Brate, Lojze Jarc, Milan Brcar in Tone Zidar; nekaj pevcev je od vsega začetka.

Prvi predsednik Zbora Jože Brcar je kar nekaj časa spodbujal nove pevce, kajne?

Dolga leta je bil gonilna sila pri pridobivanju novih članov, zraven pa še nosilec najrazličnejših akcij – prišli smo do uniform, ustvarili smo brunarico na Veseli

Gori – preskrbel je vsa zagonska sredstva – brez njegove velike zagnanosti bi ostali na pol poti!

Kako ste se vključevali v Zbor; je bilo veselje do petja ob druženju prvobitno – ali je bil tudi preskus glasbenih sposobnosti?

Brez poskusa pevske sposobnosti seveda ne gre – veselje pa zahteva tudi veliko odrenjanja – ne samo zaradi vaj, pač pa tudi zaradi številnih nastopov.

Je morda pogoj, da lahko poješ v tem zboru, da si tudi sam vinogradnik?

Sprva je to bilo med seboj povezano, zdaj pa že dolgo ni več tako – jaz sem bil prvi pevec brez vinograda.

Od vsega začetka zbor vodi Venčeslav Zdravec, tudi sam imeniten pevec; kaj dajete drug drugemu?

Je imeniten pevovodja in hitro spozna posameznikovo napako, ki jo z vso vztrajnostjo odpravi, po nastopu pa je vsestransko zadovoljstvo – vsi uživamo, zborovodja pa je tudi zadovoljen s sadovi svojega dela.

Kako se spominjate prvega javnega nastopa?

Ne spominjam se prvega nastopa Vinogradniškega pevskega zbora, saj sem prišel k zboru čisto po naključju – ob prelomu v novo tisočletje. Bilo je na praznovanju prijateljeve okrogle obletnice rojstva – nanj so bili povabljeni tudi pevci in jaz. Ko smo zapeli zdravico, sem jih s svojim glasom spodbudil, da so me tako povabili v Zbor – in ker človek rabi sprostitev po napornem delu, sem pristal – in ni mi žal!

Tu ne moreva mimo, ne da bi omenila Vašo zvesto občudovalko Zalko Valas; peli ste ji ob slovesnostih in slovesu.

Zalka Valas je bila strastna ljubiteljica petja; ko se je iz Zbora oblikovala manjša skupina pevcev, nas je pogosto kar poklicala, pripravila malico – in se je oglasila pesem – preprosto povedano: uživala je! Nekateri vinogradniki so ji povrnili pozornost tudi s svetovanjem pri vzgoji cvička. Peli smo ji tudi ob odhodu; priznam, ne bi smeli! Glas nam je ostajal v grlu – preveč smo bili povezani z Zalko!

Vaš največji podvig je S pesmijo na Veselo Goro; poleg druženja ima velik pomen tudi ohranjanje ljudske pesmi. Kako ocenjujete to prireditev; kakšni so načrti v zvezi z njo?

Prireditev je zasnoval naš prvi predsednik Zbora Jože Brcar; še vedno ostaja naša osrednja prireditev – kot letni koncert. Osrednji namen je širjenje ljudskega izročila, vedno pa ima prireditev tudi spremljevalno misel, enkrat so bili to stari običaji, drugič dejavnost društva kmečkih žena, letos pa je bila razstava unikatne keramike Irene Blaznik.

Razmišljamo pa, da bi datumsko prireditev predstavili v bližino občinskega praznika –

morda kot uvod v poletno dogajanje, imenovano Poletje v Sentrupertu. September je namreč zelo neprimeren za takšne prireditve – poleti ni vaj, september pa kar prehitro pride in nisi nikoli prepričan, ali si se dovolj v tako kratkem času pripravil.

Glasovi se vedno preskušajo tudi ob petju drugih. V teh nekaj letih ste razvili sodelovanje s številnimi zbori; kako se medsebojno spoznavate?

To pa je različno; večkrat nam je priskočila na pomoč tudi vodja Javnega sklada za kulturne dejavnosti v območni izpostavi v Trebnjem Mojca Femec. Veliko pripomorejo tudi prijatelji – osebni in zborovski. Tudi vsako-

letni šentviški tabor pripomore k spoznavanju in druženju. Seveda pa je največja vrednost sodelovanje na koncertu – pri nas ali pri njih.

V zadnjem času ste se razvili v vrhunskega solista; kdaj ste začutili svoje glasovne sposobnosti – konkurirate zborovodji?

Sprva človek ne upa dati vsega od sebe, ob spodbudi drugih pa se samozavest krepi in ob pomoči zborovodje sem se izpostavil. Seveda pa brez temeljitega urjenja in glasbenega izpopolnjevanja ne gre; največ je vredno takrat, kadar publika začuti, da sta solist in zbor iz enega kosa – dober sprejem pa povrne vloženo delo. Seveda pa nikakor ne

mislim konkurirati zborovodji – vsak se po svoje trudi – zborovodji pa je hkrati tudi težje biti še solist.

Za konec se ustaviva še ob jubilejnem koncertu; vsak praznik vzame precej energije, a hkrati se polnite z načrti za prihodnost. Je prihodnost že sedanjost?

Radi bi se še družili tudi z novimi pevskimi skupinami, saj se učiš tudi ob primerjanju z drugimi, a tudi v pridobivanje novih, mlajših glasov bo potrebno vložiti prizadevanja – seveda pa bo tudi v prihodnje ostalo tako, da ni pogoj imeti vinograd – pač pa: **veselje do petja, ki zmore tudi odrekanje.**

Jože Zupan

NARAVOSLOVNI DAN

Po ogledu čistilne naprave nas je v razredu čakalo še veliko dela.

Vsaka skupina je imela nalogo, naj nariše in opiše čistilno napravo ter njeno okolico. Po delu nam je učiteljica prebrala tudi nekaj zanimivosti, kako ljudje onesnažujejo okolje in kako dolgo traja, da se odvrženi predmet razgradi.

Tako se

- papir razkaja en mesec
- nogavica eno leto
- pločevinka dvesto let
- plastična vrečka tristo let
- žvečilni gumi pa je nerazgradljiv.

Na koncu pa je bila še zanimiva, a resnična misel: Vse, kar oddaš v naravo, dobiš povrnjeno na krožnik in v kozarec.

Tako smo se odločili, da vsi postanemo EKO frajerke in frajerji. Čakalo nas je pobiranje smeti. Tudi tedaj smo delali v skupinah. Videti pa je bilo kot nekakšno tekmovanje, kdo bo pobral več smeti. Pobirali smo jih okrog šole, v Sentrupertu in njegovi okolici. Na koncu je učiteljica povedala, da se je z nami zabavala kot mi z njo. Vsem je bil ta dan všeč in smo bili veseli, da smo ga imeli možnost tako lepo preživeti.

Ana Frelih, 5. razred osemletke

TEHNIŠKI DAN

V ponedeljek, 1. oktobra 2007, smo imeli učenci 4. razreda tehniški dan.

Najprej smo si pripravili material za delo. S prijateljem Matejem sva se odločila, da bova najprej naredila kompas iz lepenke, stiropora in kovice, malo sva si pomagala z lepilom. Na kompas sva si napisala strani neba. Potem sva se lotila lesene škatlice. Potrebnovala sva dvanajst žebličkov in pet deščic. Pri delu sva si z Matejem pomagala tako, da sva si držala deščice. Tako sva lažje naredila škatlici.

Največ težav sva imela z vodnim kolesom. Potrebnovala sva leseno deščico, dve pocinkani žici, šest kavnih žličk, stiropor in veliko potrpljenja. Najtežje je bilo natakniti stiropor na žico. Naše izdelke smo postavili na poličko v razredu.

Zanima me poklic mizarja. Rad delam z lesom, zato mi je bil tehniški dan zelo všeč.

Miha Brcar, 4. razred

Trubarjeva prva knjiga – moja prva knjiga TEHNIŠKI DAN NA RAŠČICI

V petek, 28. septembra 2007, smo se učenci petih razredov odpravili na Raščico, v rojstni kraj očeta prve slovenske knjige, Primoža Trubarja. Sprejela nas je prijazna gospa, oblečena tako, kot so bile ženske v Trubarjevem času. Izvedeli smo, da so bili ljudje tiste čase nepismeni, zato so jim pisali pisma in pogodbe pisarji z gosjim peresom, pisava pa se je imenovala gotica. Predstavili so nam tudi delo knjigoveza. Šli smo v Trubarjevo spominsko hišo, v kateri je le ena soba. V oknih so obrazi znanih mož, med njimi tudi škof Peter Bonomo, ki je Primožu Trubarju pomagal pri izobraževanju. Na stenah visijo podatki o Trubarjevem šolanju in delu. V spominski hiši so bili tudi natančni posnetki pisateljevih del. Izvedeli smo, da nas je Primož Trubar prvi imenoval Slovenci in nam tako dal ime. Kasneje smo v knjigoveški delavnici izdelali polplatneno slepo knjigo, to je knjiga, v kateri nič ne piše. Tako smo sami preizkusili knjigoveške postopke in uporabili prave materiale. Nastale knjižice smo ponosno odnesli domov.

Čepprav je bil dan deževen, smo se zelo zabavali in se veliko novega naučili.

Eva Gričar, 5.b

NOVOLETNEMU DARILU BI SE ODPOVEDAL IN GA NAMENIL ...

Tistim otrokom, ki nikoli ne dobijo daril.

Jerca Grebenc, 8. razred

Darilo bi dala revni deklici, da bi še ona občutila praznike.

Irena Bartolj, 8. razred

Želela bi, da bi darilo dobili otroci, ki so prikrajšani za otroško veselje in bolni ležijo v pediatrični bolnišnici.

Simona Gričar, 8. razred

Z veseljem bi ga izročil revežu ali brezdomcu.

Rok Kalčič, 8. razred

Poslal bi ga revnim otrokom v Afriko.

Miha Sitar, 8. razred

Z darilom bi osrečila prijateljico Julijo iz Železnikov, ker so ji poplave uničile dom.

Alenka Golob, 7. razred

Darilo bi dala tistim otrokom, ki so v prometnih nesrečah izgubili starše in zdaj živijo v rejniških družinah.

Špela Starič, 7. razred

OBISK PRIMOŽA SUHODOLČANA

V četrtek, 15. novembra 2007, nas je obiskal Primož Suhodolčan. Najprej ga je ravnateljica predstavila. Primož Suhodolčan je priljubljen mladinski pisatelj. Prve korake v svet literature mu je pokazal njegov oče Leopold Suhodolčan. Primoževe knjige so pri mladih bralcih zelo priljubljene. Nekaj njegovih knjig sem že prebral, saj mi je všeč njegov humoristični način pisanja. Zato sem komaj čakal, kakšen je ta pisatelj v živo. Prepričal sem se, da je zelo zabaven. Predstavil nam je pravljice iz svoje zbirke Pozor, pravljice in Živalske novice. Pripovedoval nam je o treh palčkih, papagaju, ki poje, in o fantku, ki ni hotel spati. Pri pripovedovanju o papagaju je pel kot papagaj. Pri tem je smešno spreminjal besedila. Otroci smo se zelo zabavali. Pri pripovedovanju o fantu, ki ni hotel spati, smo mu pomagali tako, da smo kričali: »Ne bom še spal!« Vsi smo uživali in ga poslušali z odprtimi usti. Nekateri učenci so ga prosili za avtogram. Na koncu smo mu navdušeno zaploskali. Mislim, da smo mu s tem želeli povedati, kako nam je bil všeč in da želimo, da se kmalu spet vidimo.

Sklenil sem, da bom še naprej rad bral njegove knjige. Komaj čakam, da bo spet napisal kaj novega.

Miha Brcar, 4. razred

O SREČI ...

Kaj je sreča? Sem sploh srečna? Sedim za pisalno mizo in premišlujem. Smilim se sama sebi. Naposled zaslišim mamin glas. Kosilo! Zdirjam v kuhinjo. Saj res! Sreča domuje pri nas.

Sreča je moja družina, ati, mamica, bratca in sestrice. Srečna sem v nedeljo, kadar smo vsi doma in skupaj sedemo h kosilu. Počasi pojemo, na koncu je vedno še kaj sladkega, tudi to je sreča. Med jedjo se pogovarjamo. Mami pravi, da je dedi zares imel veliko srečo, ko se mu ni nič hujšega zgodilo, le avto je razbil. Sreča v nesreči, doda ati. Hura! Ati obljubi, da se po kosilu odpelje mo k dediju na obisk. Na srečo imamo lepo vreme. Sreča pa je tudi dež, ki zalije izsušeno zemljo. Sreča je sneg, mraz in toplo zavetje našega doma. Še posebej sem srečna med poletnimi počitnicami, kadar se vsi skupaj odpravimo na morje ali na daljši izlet. Sreča je noč in zvezde na nebu. Sreča je mir in zdravje v hiši. Sreča je jutro in ptičje petje ter smeh in jok otrok. Srečna sem ta trenutek, ker mi črke kar same polzijo izpod peresa. Pa tudi ko smuknem v mehko pižamo in zaspim v topli postelji. Sreča so tudi lepe sanje in znani glas, ki me zjutraj zbudi iz sladkega sna.

Katja Povše, 5. razred

Nikoli ne veš, kje te bo srečala sreča. Srečo ima vsak, tudi kdor pravi: »Jaz pa nimam sreče.« Gotovo se bo kje našla. Sreča pa je lahko mavrica. Žive mavrične barve te razveselijo. Si že kdaj sanjal, da bi se spuščal po mavrici navzdol? Kako bi hitel in pozabil na vse skrbi. Pa četudi to ni resnično, je mavrica nekaj posebnega. Nastane, ko sije sonce in dežuje. Tega pa nimaš sreče opaziti vsak dan. Mavrične barve so videti debele, tanke, velike in majhne. Vedno se lahko nasmeješ, ko jih opaziš. Srečen pa si lahko tudi, ko razmišljaš, kaj je na koncu mavrice. Saj njenega konca nikoli ne vidiš, ker sega daleč med oblake. Predstavljaš si lahko, da je na njenem koncu pravljčna vasica ali pa zabavišni park. Vsak ima svoje misli.

Iščite srečo tudi vi, morda se skriva prav za vogalom.

Ana Frelih, 5. razred

USTVARJALNE DELAVNICE ZA OTROKE IN STARŠE

ob tednu otroka

Občine Trebnje, Mokronog - Trebelno in Šentrupert ter Društvo za zdravje in sožitje v družinah Trebnje so v okviru projekta *"Trebnje - zdrava občina dobrih medčloveških odnosov"* v mesecu oktobru organizirale ustvarjalne delavnice.

Na ogled lutkovne igrice ter zabavno in ustvarjalno popoldne so bili vabljeni predšolski in šolski otroci ter njihovi starši.

Učiteljice in vzgojiteljice iz OŠ Mokronog smo pripravile pester program, v želji, da bi bilo skupno druženje prav vsakomur prijetno in zabavno.

Delavnice smo izvajale v vseh treh občinah - Trebnje, Šentrupert in Mokronog - Trebelno.

Obiskale smo otroke Trebelnega, Šentruperta, Sela Šumberka, Šentlovrenca ter Dolenje Nemške vasi.

Prav povsod so nas pričakali radovedni in nestrpni pogledi. Lepo je bilo videti, da so se tako otroci kot tudi njihovi starši vabilu odzvali v velikem številu.

Lutkovna igrica Nekoč je bila ... je pritegnila pozornost malih in velikih radovednežev, saj smo se lutkarice in lutke na hudomušen način izmenjavale na odru in k sodelovanju povabile prav vse obiskovalce.

Ob zaključku predstave glavna junakinja, mala miška, navdušeno povabi gledalce in gledalke, naj se ji pridružijo v ustvarjalnih delavnicah.

V eni izmed njih, raziskovalni delavnici, smo izdelovali vulkane iz gline, ki so na koncu tudi resnično izbruhnili (sicer le vodo, detergent in rdečo tempero, a zanimanje zanje je bilo veliko).

V ustvarjalni delavnici smo iz moos gume izdelovali priponke (kot knjižna kazala, za na pisala ...). Nastajali so prav prikupni pisani izdelki z motivom male miške.

Tudi na jesen nismo pozabili. V likovni delavnici smo ustvarjali jesensko drevo iz papirja in pravih, posušenih listov dreves. Ustvarjalnost nima meja, zato so tu nastajali raznobarni jesenski motivi, ne le dreves, temveč tudi jesenskega sadja, gob, košaric ...

V glasbeni delavnici pa smo se ob umirjeni zgodbi Potovanje z oblakom sprostili, nato pa se naučili prepevati pesem Mala miška, izdelali glasbila iz orehovit lupinic in z njimi spremljali naše petje.

Imeli smo se prijetno. Prav povsod so bile delavnice lepo sprejete, pridnih rok in ročic je bilo veliko, še prav posebno zanimivo pa je bilo videti, kako so nekateri starši v ustvarjalnem navdihu prekosili celo svoje otroke.

Ob raziskovanju, ustvarjanju in prepevanju so skupni trenutki hitro minevali, vendar nam je bilo kljub temu toplo pri srcu ob opazovanju otrok, ko so zadovoljni in s polnimi rokami ustvarjenih izdelkov nasmejani odšli domov.

Otroci, starši in mentorice delavnic smo si bili enotni v želji, da se naslednje leto ponovno srečamo in na prijazen ter ustvarjalen način s skupnimi srečanji obeležimo teden otroka.

Polona Kralj - Zupančič

OBISK ŠENTJERNEJSKEGA PETELINA

Šentjernejskega petelina je na obisk v vrtec Čebelica v Šentrupertu povabila vzgojiteljica Branka, ki skupaj s pomočnico Marijo vodi skupino otrok pod imenom Petelinčki. Otroci so bili zelo navdušeni. Presenetila jih je predvsem velikost, saj tako velikega petelina še niso videli. Petelina so spraševali vse mogoče stvari, nazadnje pa so mu zapeli še pesmico o petelinu z naslovom Poglejte tale kljunček, ki so se je naučili.

Otroci vrtca se veselijo na novih igralih; nakup je omogočila Občina Šentrupert - prisrčna hvala!

Novice od tod in drugod

PRIPRAVA VOZIL NA ZIMO

Jesen je prešla v zimo, ki nam bo postregla z meglo, mrazom, ledom in s snegom. Kot udeleženci v cestnem prometu, zlasti kot vozniki motornih vozil, moramo s tem resno računati in se na to dobro pripraviti. Primerna zimska oprema je poleg vožnje, prilagojene zimskim razmeram, temeljni pogoj za varno vožnjo pozimi in v zimskih razmerah. Ker Zakon o varnosti cestnega prometa določa, da morajo biti motorna vozila v cestnem prometu pozimi in v zimskih razmerah opremljena s predpisano zimsko opremo, je prav, da podrobneje pojasnimo, kaj je zima in kaj so zimske razmere ter kaj je predpisana zimska oprema motornih vozil.

V odredbi o omejitvi prometa na cestah v Republiki Sloveniji in v zakonu o varnosti cestnega prometa je določeno, da je zima v cestnem prometu čas od **15. novembra do 15. marca** (za razliko od koledarske zime, ki traja od 21. decembra do 21. marca ali klimatološke zime, ki traja od decembra do 28. februarja), **zimske razmere** pa so takrat, ko se ob sneženju sneg oprijema vozišča (in ga pobeli) ali ko je vozišče zasneženo, zaledenelo ali poledenelo.

Zimska oprema motornih vozil so pnevmatike za zimsko rabo (M+S) na vseh štirih kolesih, ali poletne pnevmatike na vseh štirih kolesih in snežne verige v priboru vozila. Snežne verige morajo biti v zimskih

razmerah nameščene na pogonskih kolesih. Pnevmatike, ki štejejo za zimsko opremo, morajo imeti najmanj 3 mm globoke žlebove na celotni tekalni površini. Zimska oprema tovornih vozil in avtobusov vključuje tudi lopato.

Naj navedemo še nekaj najpomembnejših **pravil vožnje v zimskih razmerah**, ki jih mora poznati vsak voznik:

- **hitrost vozila zmanjšajmo** in ga prilagodimo razmeram ter stanju vozišča,
- **povečajmo varnostno razdaljo** med našim vozilom in vozilom, ki vozi pred nami,
- **zavirajmo narahlo** in po potrebi postopno, z večkratnim pritiskom na stopalko,
- **ne spreminjajmo smeri vožnje sunkovito**, saj vsako tako ravnanje lahko povzroči zanašanje vozila. Podobno velja tudi za sunkovito speljevanje.
- zelo pomembna je **izbira pravilnega prestavnega razmerja**, ker lahko premajhna moč na pogonskih kolesih zmanjša učinkovitost vodenja vozila in onemogoči potrebne popravke smeri vožnje, prevelika pa povzroči zdrsanje pogonskih koles in zanašanje vozila,
- **vozimo čim bolj enakomerno**, brez premočnega pospeševanja ali zmanjševanja hitrosti,
- posebej bodimo **pozorni** na izpostavljene dele ceste, kjer se pogosteje pojavlja poledica,

- med vožnjo bodimo **zbrani**, predvsem pa **strpni** do drugih udeležencev v prometu. V takih razmerah so še posebej pomembni vozniška kultura, etika in solidarnost.

Večina prometnih nesreč pozimi se zgodi v relativno dobrih voznih pogojih, prav tako pa v takšnih pogojih nastanejo tudi najhujše posledice. Verjetno lahko takšno stanje pripišemo dejstvu, da se večina voznikov zaveda nevarnosti vožnje v zimskih razmerah, da pa ob izboljšanih pogojih pozabijo na nevarnost in se sprostijo ob nepremišljenosti, kar pa vse prevečkrat privede do usodnih posledic.

Policisti bodo tudi letos dosledno nadzirali opremljenost vozil s predpisano zimsko opremo. Le primerno opremljeno vozilo bo namreč v nepredvidljivih zimskih razmerah lahko kos vsem nevšečnostim, ki jih zima prinaša. Policija bo okrepila prisotnost na mestih, kjer zaradi zimskih razmer lahko pričakujemo zastoje. Na voljo pa bodo policisti tudi za pomoč in nasvet vsem, ki se boste znašli v težavah.

Naj naše opozorilo na zimske razmere na cesti zaključimo z željo, da bo zima za vse minila varno in v znamenju sproščenega uživanja zimskih radosti.

SKUPAJ ZA VARNOST – VAŠA POLICIJA

Tomaž Agnič, pomočnik komandirja PP Trebnje

PARKIRNE KARTJE NA NOVIH OBRAZCIH

Obveščamo vas, da smo na podlagi Pravilnika o parkirni karti (Uradni list RS, št. 41/2006) z 2. 4. 2007 pričeli z izdajanjem parkirnih kart za invalide na novih obrazcih.

Ob tem pa je potrebno opozoriti, da ostanejo znaki za parkiranje motornih vozil, ki so bili izdani upravičencem po prejšnjih predpisih, v veljavi še tri leta po uveljavitvi Pravilnika o parkirni karti, to je do **3. 5. 2009**. V tem obdobju bo upravna enota zamenjavala parkirne znake za parkirne karte le na zahtevo imetnikov. Pri zamenjavi upravičencem ne bo potrebno dokazovati

izpolnjevanja pogojev za pridobitev parkirne karte po novih predpisih.

Za tiste upravičence, ki bodo prvič uveljavljali pravico do parkirne karte, se pogoji ugotavljajo v skladu z novimi predpisi.

Parkirna karta se izda zdravstvenim delavcem, delavcem socialnih služb in delavcem invalidskih organizacij, ki smejo s tako označenim vozilom ob obiskih oskrbovancev na domu zaradi nujnih in neodložljivih storitev, potrebnih za njihovo zdravje in življenje, za največ dve uri parkirati vozila na krajih, kjer to sicer ni dovoljeno.

Na označenem parkirnem prostoru za

invalida sme parkirati vozilo:

- oseba, ki ima zaradi izgube, okvare ali paraliziranosti spodnjih ali zgornjih okončin ali medenice priznana najmanj 60 % telesno okvaro, osebe z multiplo sklerozo in osebe z mišičnimi in živčnimi mišičnimi obolenji z ocenjeno najmanj 30 % telesno okvaro;
- težko telesno prizadeta oseba, ki ji je zaradi tega priznana invalidnost po predpisih o varstvu telesno in duševno prizadetih oseb;
- spremljevalec, ki vozi in spremlja osebo iz prve ali druge alineje tega odstavka, ki

sama ne more ali ne sme voziti motorne-
ga vozila, težko duševno prizadeto sebo,
ki ji je zaradi tega priznana invalidnost
po predpisih o varstvu telesno in dušev-
no prizadetih oseb ali osebo, ki je slepa;
• spremljevalec, ki vozi in spremlja mlado-
letno osebo, ki je težko telesno in dušev-
no prizadeta oziroma je zaradi izgube,
okvare, paraliziranosti spodnjih okončin
ali medenice ovirana pri gibanju.

Parkirno karto izda na zahtevo upra-
vičencev upravna enota, kjer ima upra-
vičenec stalno ali začasno prebivališče ozi-
roma sedež. Posebej pa poudarjamo, da
mora upravičenec vložiti zahtevo za zamen-
javo oziroma izdajo parkirne karte osebno,
saj bo na parkirni karti tudi podpis upra-
vičenca.

Vse ostale dodatne informacije in pojas-
nila v zvezi z izdajo parkirne karte pa so
vam na voljo na:

Oddelku za upravne notranje zadeve
Upravne enote Trebnje, soba št. 35, kontakt-
ni osebi sta: Gizela Kovačič in Tanja Jev-
nikar na tel. št. 07-3482-252 in tel. št. 07-
3482-276 ter pri svetovalki za pomoč stran-
kam Upravne enote Trebnje, soba št. 4, na
tel. št. 07-3482-258

UPRAVNA ENOTA TREBNJE

JURJEVA DOMAČIJA

Jurjeva domačija je pomemben objekt
kulturne dediščine, ki mu danes dajemo
nove primerne vsebine, ki bodo obiskoval-
ce seznanjale z načinom življenja na takšni
domačiji v preteklosti, hkrati pa bi bile tudi
zanimive za različne starostne in interesne
skupine.

Od 16. decembra je na Jurjevi domačiji
odprta zadnja razstava KO/KAKO SE
PREDMETI PODARIJO. Z njo želimo zak-
ljučiti serijo letošnjih razstav z naslovi: KO/
KAKO?

S prvo razstavo KO/KAKO PREDMETI
GOVORIJO smo predstavili zgodbe pred-
metov, ki so ohranjeni na domačiji. Sledila
je razstava KO/KAKO SE PREDMETI NA-
REDIJO, s katero smo predstavili različne
rokodelce, njihove dejavnosti ter izdelke, ki
so povezani z dediščino. Pri zadnji razstavi
smo skupaj z več kot dvajsetimi različnimi
rokodelci in drugimi, kot so eko kmetije,

čebelarji in drugi, oblikovali spominke Jur-
jeve domačije, ki bodo v prihodnje v ponud-
bi za obiskovalce. Vodilo vseh treh razstav
je bilo, da predstavimo naše delo, kako se
spominki oblikujejo, kako je pomembna
zgodba, ki jo spominki pripovedujejo, obe-
nem pa tudi embalaža in celotna podoba, v
kateri spominke podarimo.

Spominki, ki jih bodo obiskovalci videli
na razstavi, so tako dekorativne kot tudi
uporabne narave, saj želimo, da predmete,
ki jih obiskovalci odnesejo v svoje okolje,
uporabljajo v vsakdanjem načinu življenja
in so jim blizu. Spominki Jurjeve domačije
so primer, kako je potrebno pri oblikova-
nju le-teh slediti dediščini, ki jo primerno
prilagodimo današnjemu načinu življenja
ljudi.

Razstavo je podprla Občina Trebnje, za
pomoč se zahvaljujemo tudi Zvezi kultur-
nih društev Trebnje.

Dragi otroci!

Naš Jurček vas ponovno vabi k zani-
mivemu branju in zbiranju nalepk!

Dragi starši!

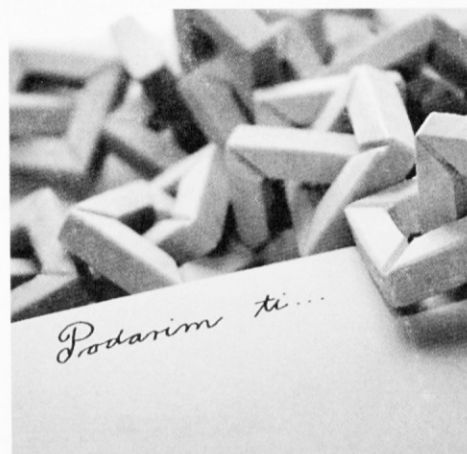
Jurčkov nahrbtnik vam ponuja
možnost za nepozabno preživetje
časa s svojimi otroki – z branjem.

Vabimo vas, da nas obiščete, poiščete zanimive zgodbe, zbirate Jurčko-
ve nalepke in postanete Jurčkov nagrajenec. Projekt poteka od oktobra
2007 do aprila 2008. Ob koncu sledi zabava za vse udeležence!

Prijazno vabljeni!

Več informacij dobite v Knjižnici Pavla Golie Trebnje in
na telefonski številki 07 348 21 10 (Betka).

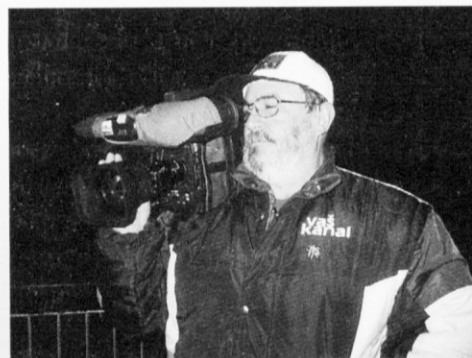
Razstavo smo oblikovale: Petra Špehar, 3.
letnik EIKA, Mojca Ramovš (iz Kamnja pri
Šentrupertu), 3. letnik EIKA in

Alenka Lamovšek, univ. dipl. etn. in kult.
antr.

Alenka Lamovšek,
upravljalca Jurjeve domačije

TELEVIZIJA VAŠ KANAL IN SNEMALEC JANEZ JANEŽIČ
 ŽELITA VSEM GLEDALCEM, DA PREŽIVITE V LETU 2008
 PRIJETNE URICE OB NAŠEM PROGRAMU!
 OStanITE ZVESTI GLEDALCI VAŠEGA KANALA,
 JAZ PA BOM TUDI V PRIHODNJE
 Z VESELJEM SODELOVAL Z OBČINO ŠENTRUPERT!

Janez Janežič

Vesele
božične
praznike in
SREČNO
NOVO
LETO 2008!

OBMOČNA ORGANIZACIJA TREBNJE
 Občinski odbor Trebnje
 Občinski odbor Mokronog-Trebelno
 Občinski odbor Šentrupert

Ne odpiraj pred
silvestrskim
večerom!

Prihajajoče novo
leto 2008 naj vam
prinese mnogo zdravja,
osebnega zadovoljstva,
prijateljstva in miru.

Zdravstveni dom Trebnje

Srečno 2008!

*Uredniški odbor
glasila ŠentRUPERT
ter oblikovalec Jože Pavlič*

VOŠČILO

*Ko se ena vrata sreče zaprejo, se druga odprejo,
 toda pogosto tako dolgo zremo v zaprta vrata,
 da ne opazimo tistih, ki so se nam odprla.
 Naj se vam v novem letu odpre čim več vrat tja,
 kamor si sami želite!*

Kolektiv šole in vrtca
 OŠ dr. Pavla Lunačka Šentrupert

Veseli december v Šentrupertu

25. 12. 2007 (torek)

ob 18. uri

ŽIVE JASLICE pri Kulturnem domu v Šentrupertu

26. 12. 2007 (sreda)

ob 11.30

Štefanovo - Blagoslov konj na trgu v Šentrupertu

od 17. ure dalje

Emin božično-novoletni sejem

ob 19. uri

Nastop skupine STIL QUARTET v cerkvi sv. Ruperta

27. 12. 2007 (četrtek)

od 17. ure dalje

Emin božično-novoletni sejem

ob 20. uri

Nastop skupine KONTRABANT

28. 12. 2007 (petek)

od 17. ure dalje

Emin božično-novoletni sejem

ob 18. uri

MELITA OSOJNIK z glasbenim gledališčem za otroke

ob 20. uri

KORADO & BRENDI

29. 12. 2007 (sobota)

od 17. ure dalje

Emin božično-novoletni sejem

ob 19. uri

**Božično-novoletni koncert
občinskega pihalnega
orkestra sv. Ruperta**

v telovadnici OŠ dr. Pavla Lunačka

Gost na koncertu bo tudi

Moški pevski zbor vinogradnikov Šentrupert

30. 12. 2007 (nedelja)

od 17. ure dalje

Emin božično-novoletni sejem

ob 19. uri

Koncert moškega pevskega zbora CORONA

v cerkvi sv. Ruperta

Gosta koncerta:

otroška glasbena skupina SKOVIKI iz Šentjerneja

in TRIO VEBER

31. 12. 2007 (ponedeljek)

**ob 21. uri Silvestrovanje na trgu
v Šentrupertu
s skupino MALIBU**

ob 0.15 Veliki OGNJEMET

Na trgu v Šentrupertu bo postavljen šotor, v katerem se bo odvijalo prvo veliko silvestrovanje na prostem. Vabljeni, da skupaj zaplešemo v novo leto!

Vabljeni!

Turistično društvo Šentrupert želi v letu 2008 veliko prizadevanj za neokrnjeno naravo ter iskrive ideje za predstavitev našega kraja!

ŠentRUPERT

GLASILO OBČINE ŠENTRUPERT • LETO: IX /4. • zima 2007 • USTANOVITELJICA: OBČINA ŠENTRUPERT • zanjo: RUPERT GOLE • UREDNIŠKI ODBOR: Jože Zupan, urednik, Mateja Ramovš, pomočnica urednika; člani: Polona Rugelj, Mirko Simončič, Andreja Udovč; zunanji sodelavec: Jože Uhan • OBLIKOVANJE IN PRELOM: Jože Pavlič • TISK: Grafika Novo mesto, d. o. o. • Glasilo izhaja štirikrat letno • Naklada: 1200 izvodov • Po zakonu o DDV se za glasilo plačuje 8,5% davek od prometa proizvodov • Glasilo je za občane Občine Šentrupert brezplačno